

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Majanduse Rahastamise Ülevaade

Taavi Raudsaar

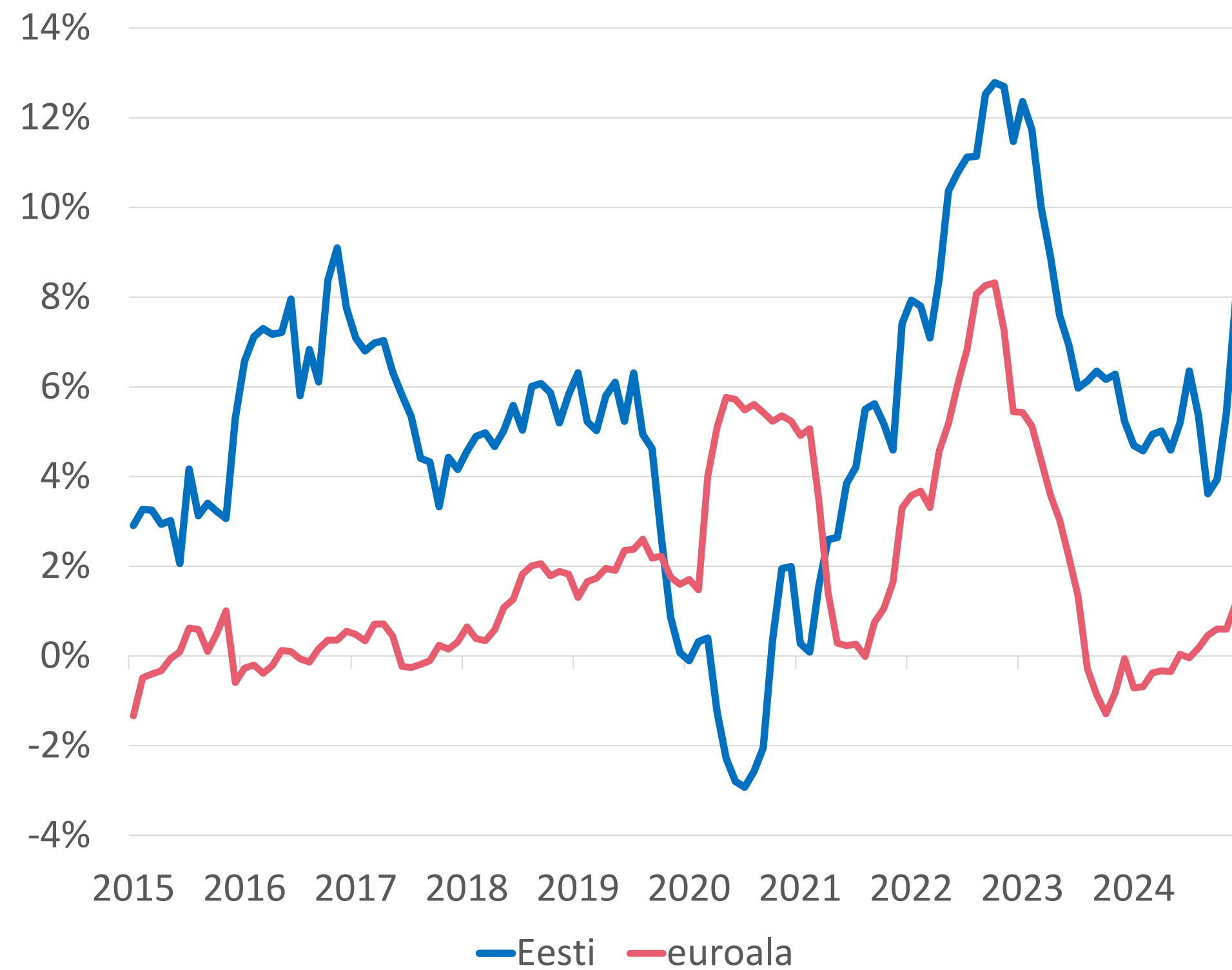
Sõnum nr 1

- Eesti ettevõtete ja majapidamiste ligipääs pangalaenudele on valdavalt hea

Eesti ettevõtete ja majapidamiste laenukasv ületab euroala keskmist ja viimasel poolaastal ka nominaalsed majanduskasvu

Ettevõtete laenujäägi aastakasv

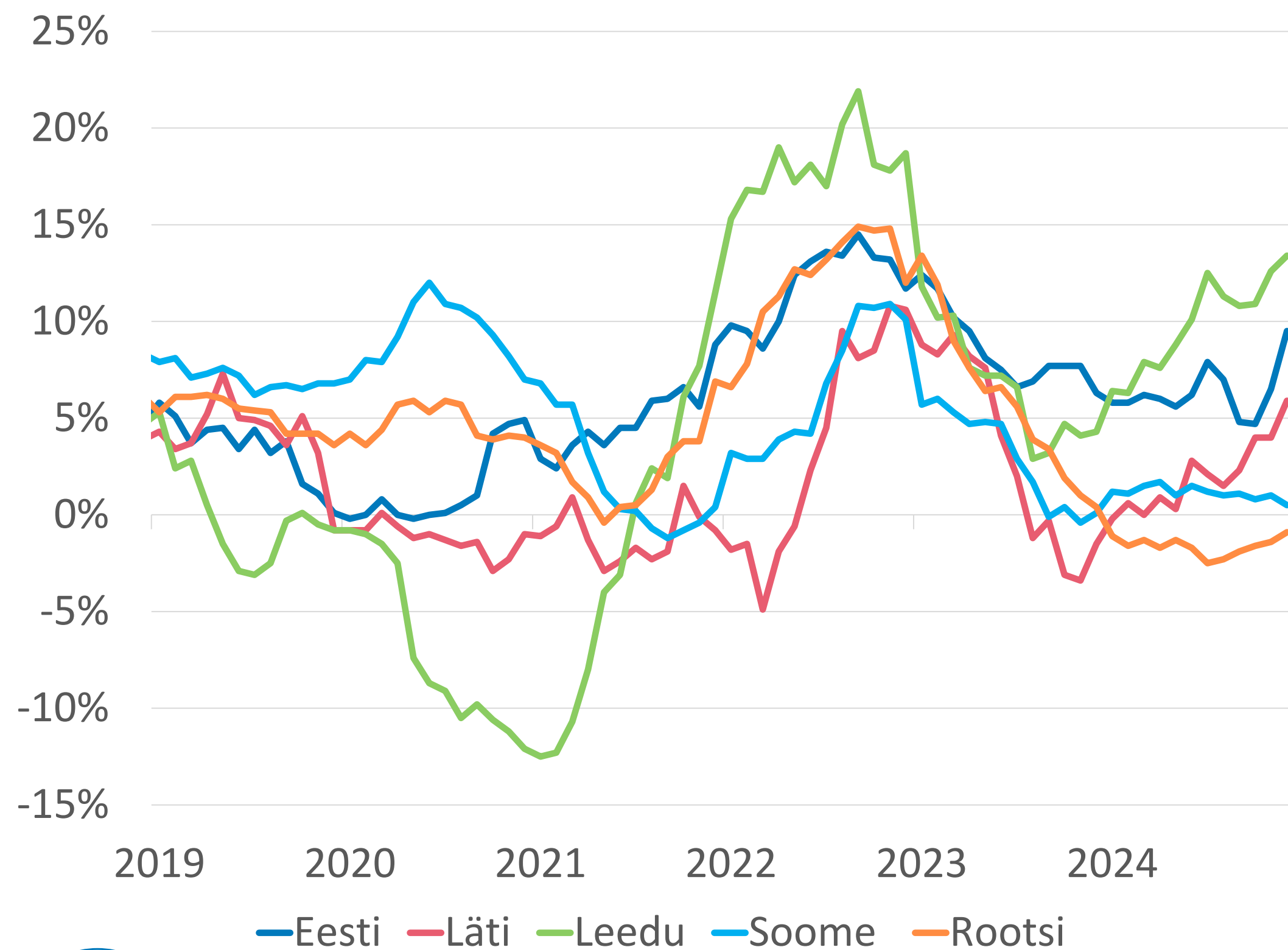

Majapidamiste laenujäägi aastakasv

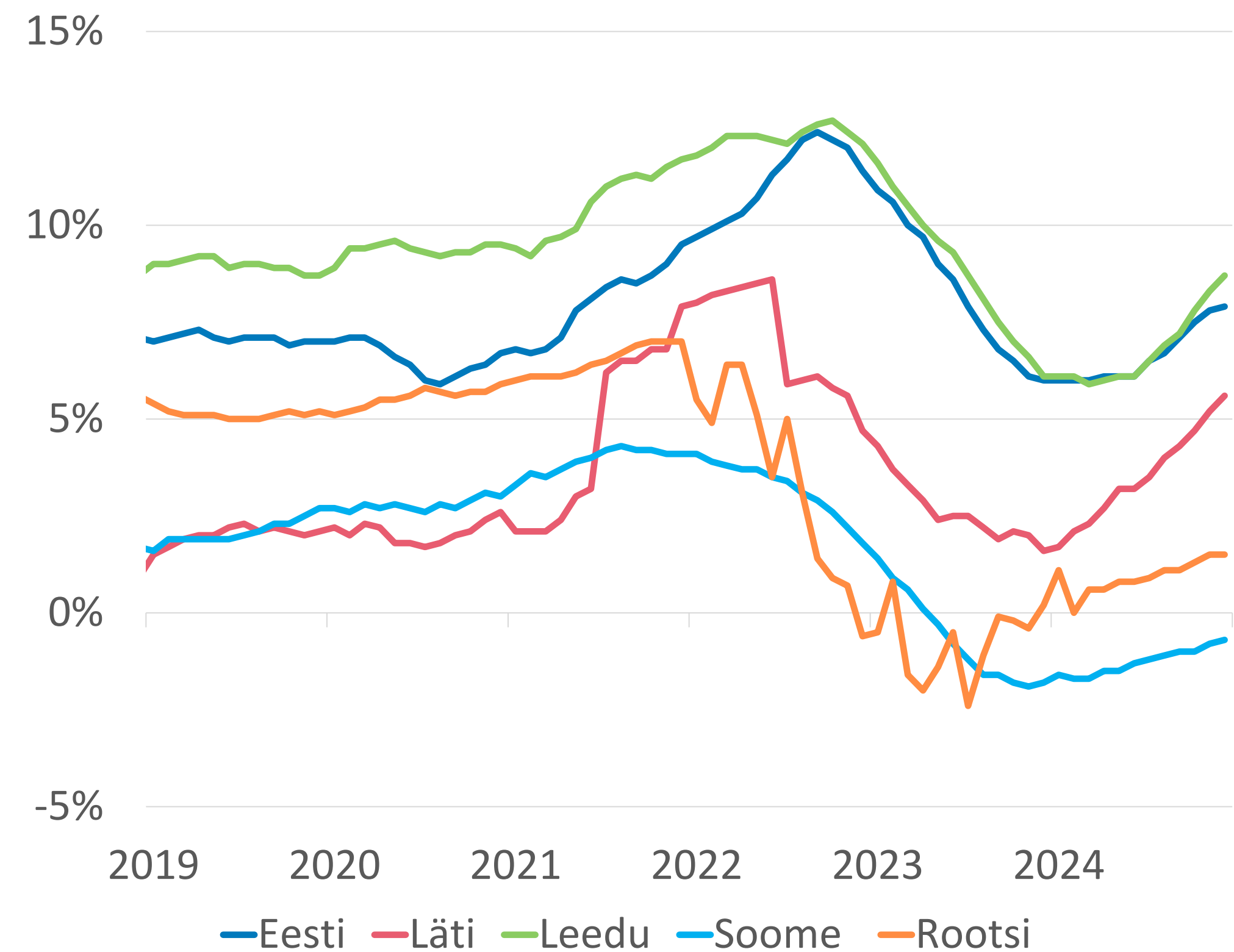

Ka lähiriikidega võrreldes on Eestis laenukasv tugev

Ettevõtete laenude aastakasv

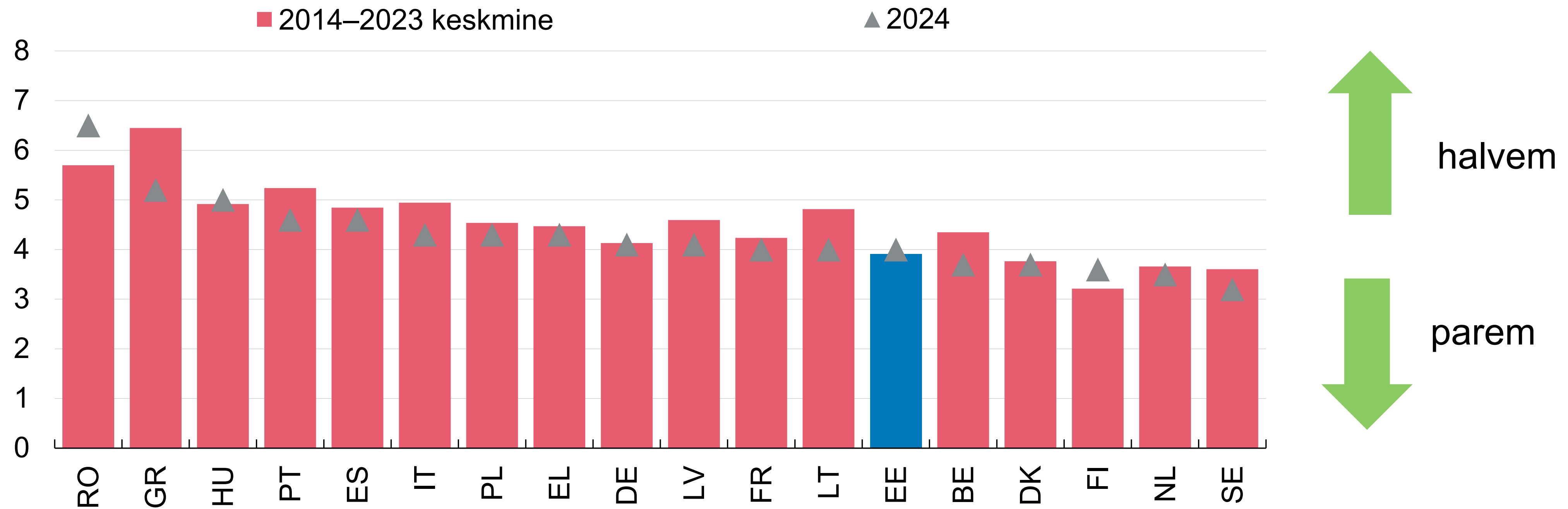

Eluasemelaenude aastakasv

Ettevõtete hinnang rahastuse kättesaadavusele on Euroopa keskmise lähedal

Ettevõtete hinnang ettevõttevälise rahastamise kättesaadavusele

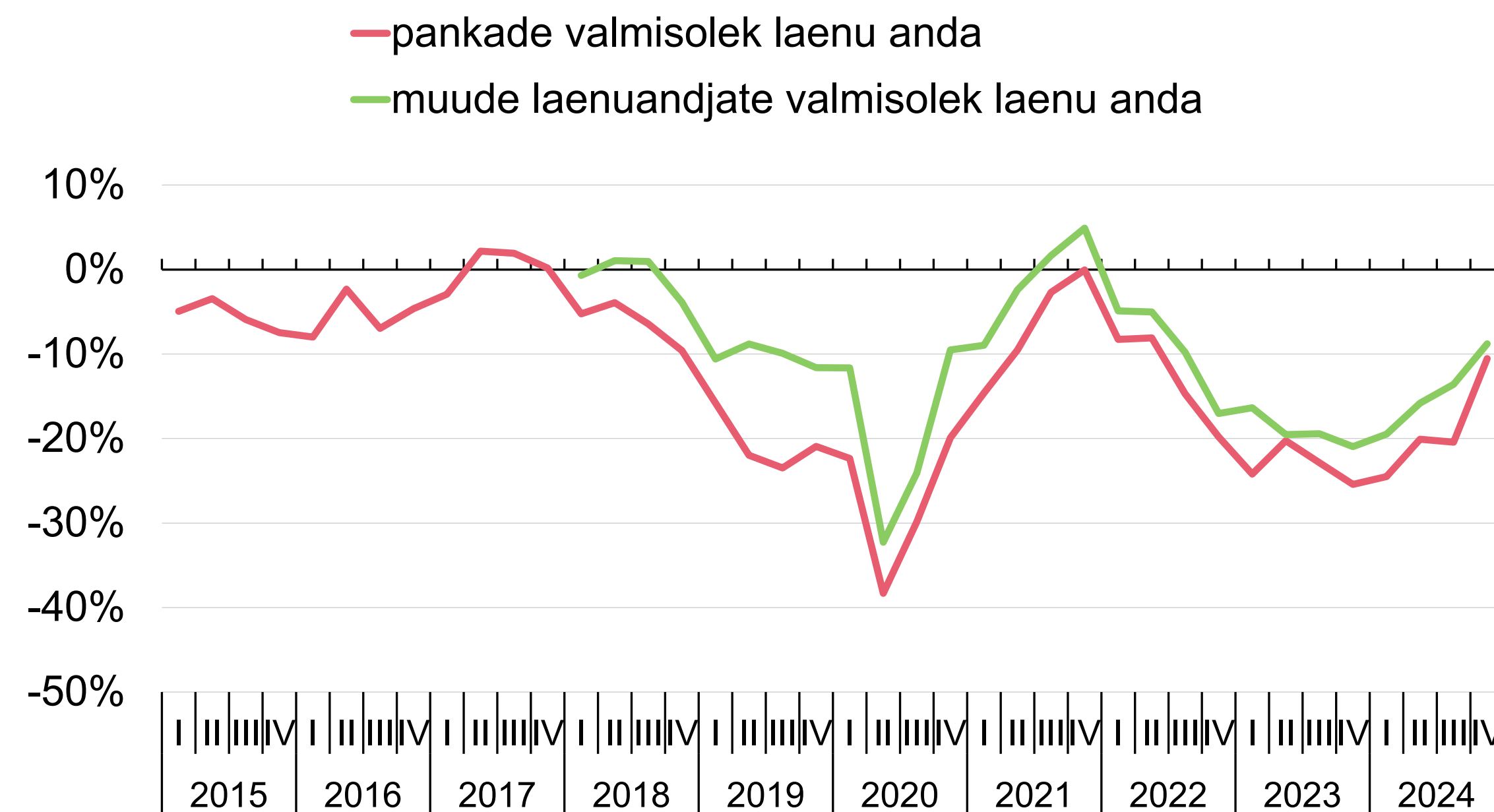
0 – ei mõjuta ettevõtte tegevust üldse negatiivselt, 10 – mõjutab väga negatiivselt

Ettevõtete hinnang laenukeskkonnale paranes möödunud aasta lõpus märkimisväärselt

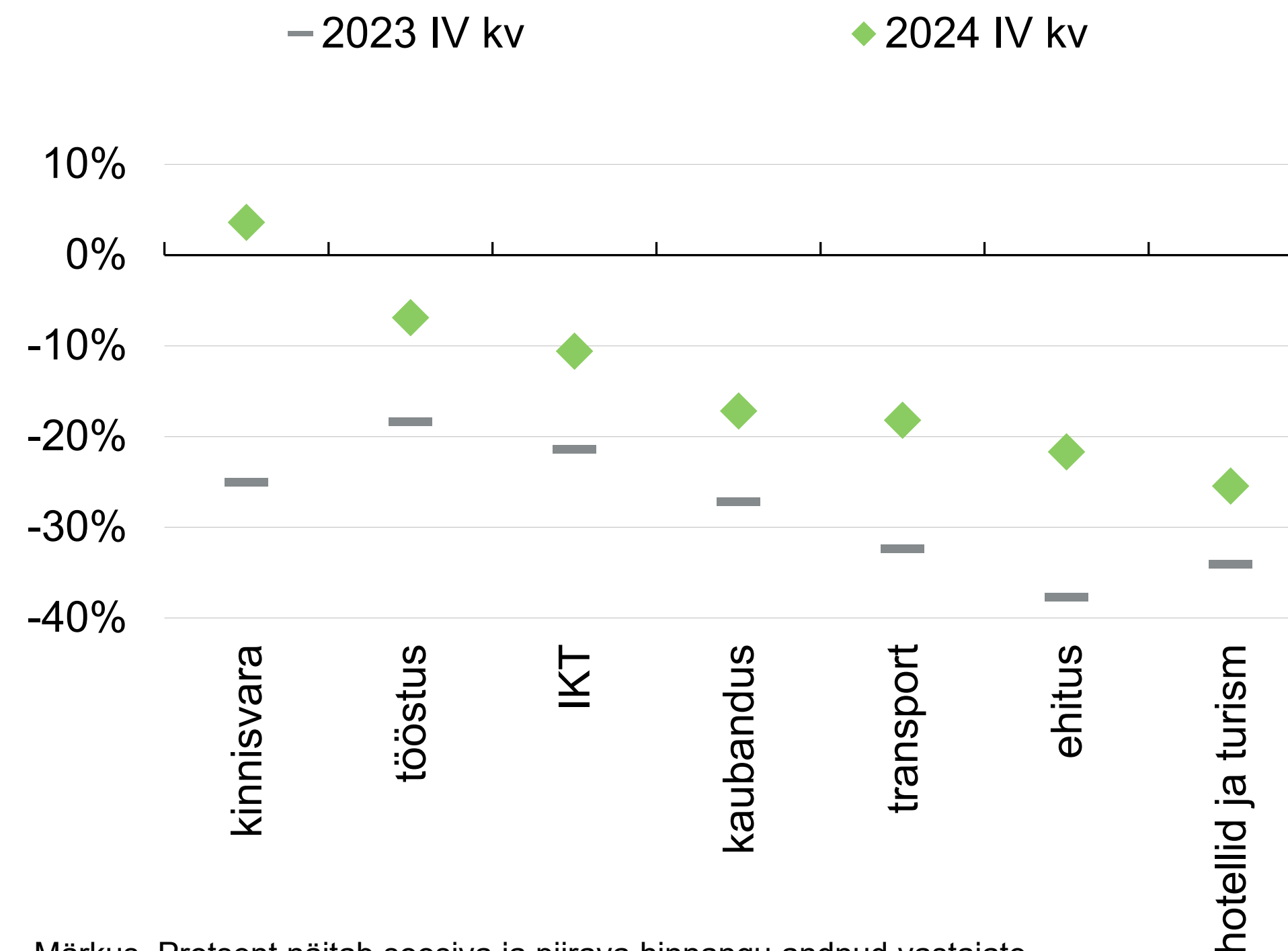
Hinnang paranes kõigil tegevusaladel, aga eriti järsult kinnisvaraettevõtete puhul

Ettevõtete hinnang laenukeskkonnale

Märkus. Protsent näitab soosiva ja piirava hinnangu andnud vastajate osakaalu vahet

Ettevõtete hinnang pankade valmisolekule laenu anda

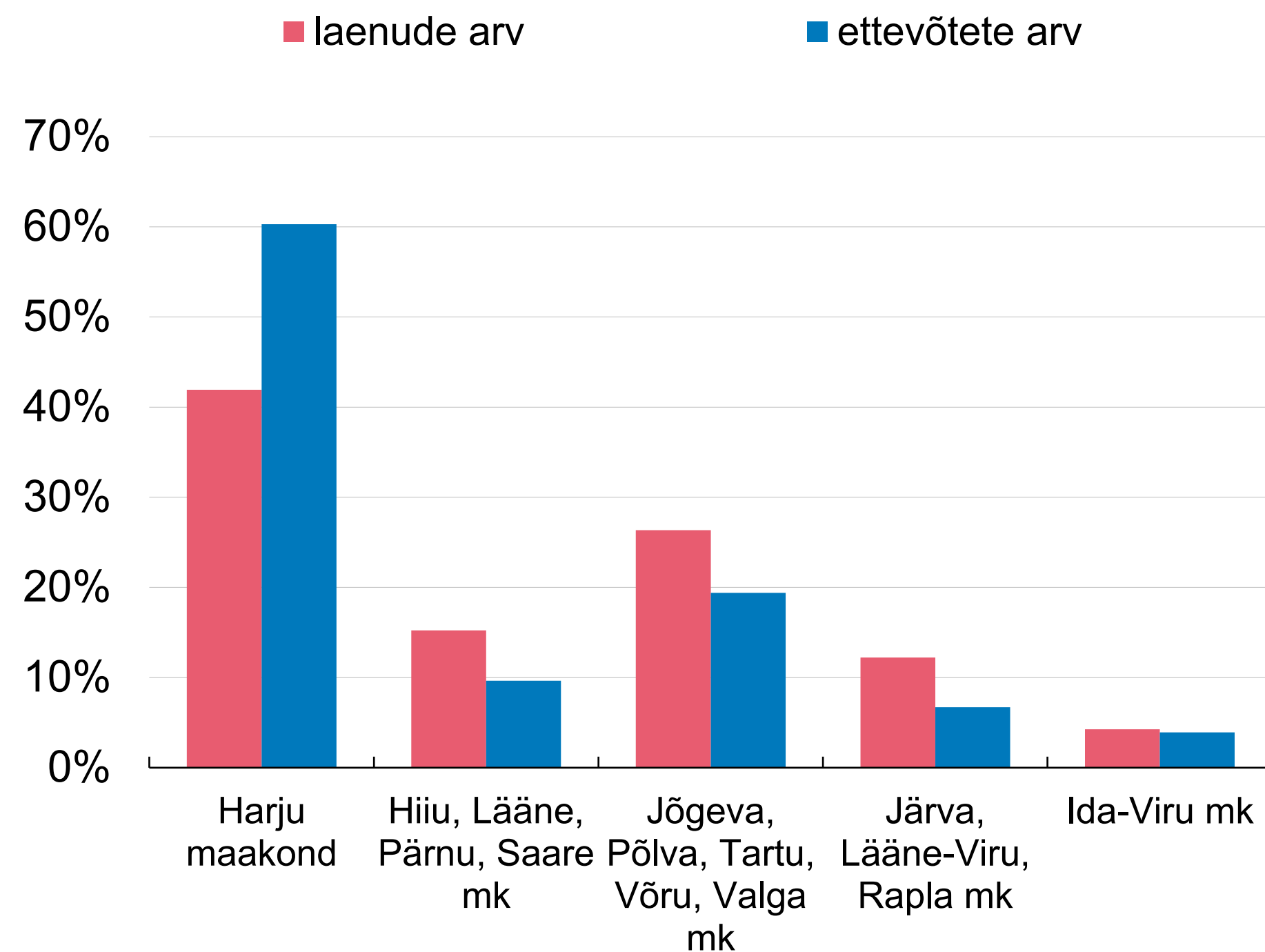

Märkus. Protsent näitab soosiva ja piirava hinnangu andnud vastajate osakaalu vahet

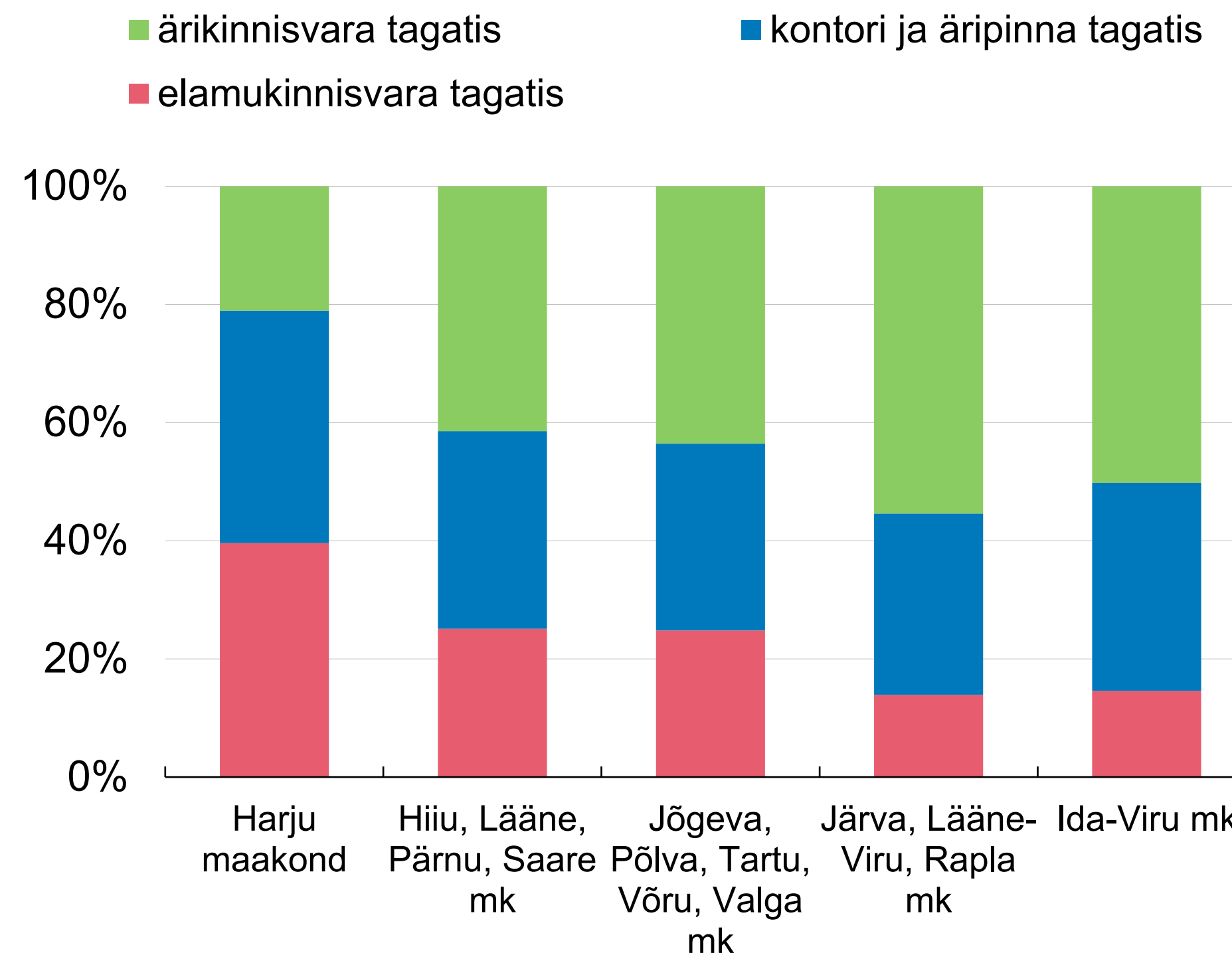
Kaudne hinnang näitab, et kõrvutatuna ettevõtete arvuga pole väljapool Harjumaad antud vähem laene kui Harjumaale

Samas tundub, et Harjumaal on elamukinnisvara kommertstagatise kõrval täiendav võimalus, kuidas laenu saada. Väljaspool Harjumaad on elamukinnisvara kasutamine laenutagatisena keerulisem

Ettevõtete laenude ja ettevõtete arvu osakaal piirkonniti

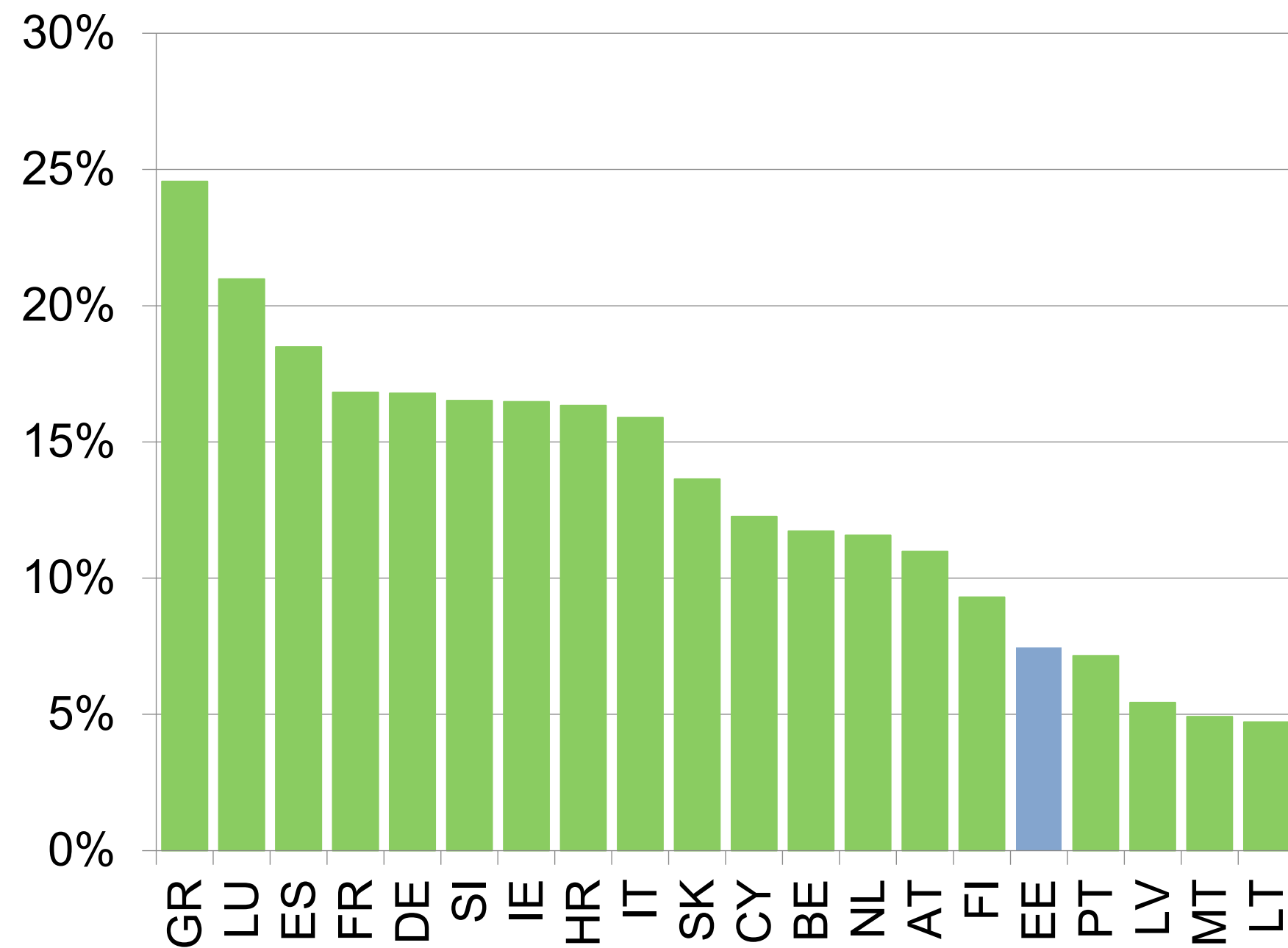
Ettevõttele laenude jaotus tagatise järgi

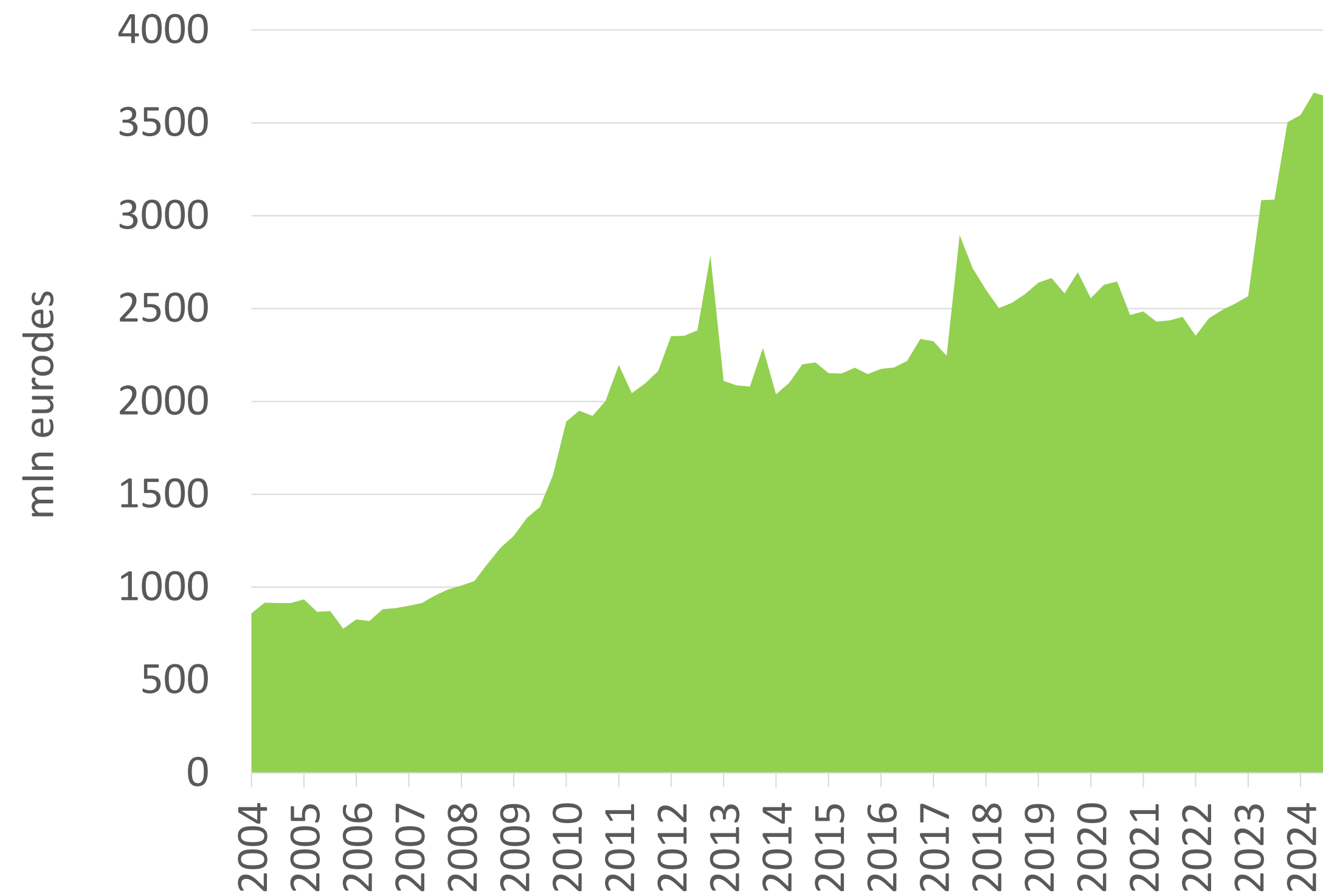
Väga suurte laenude jaoks moodustatakse sündikaatlaen või võetakse laen välismaalt

Sageli on üheks sündikaadi osapooleks ka mõni välismaal asuv pank

Eestis tegutsevate pankade sündikaatlaenu osakaal ettevõtete laenuportfellis

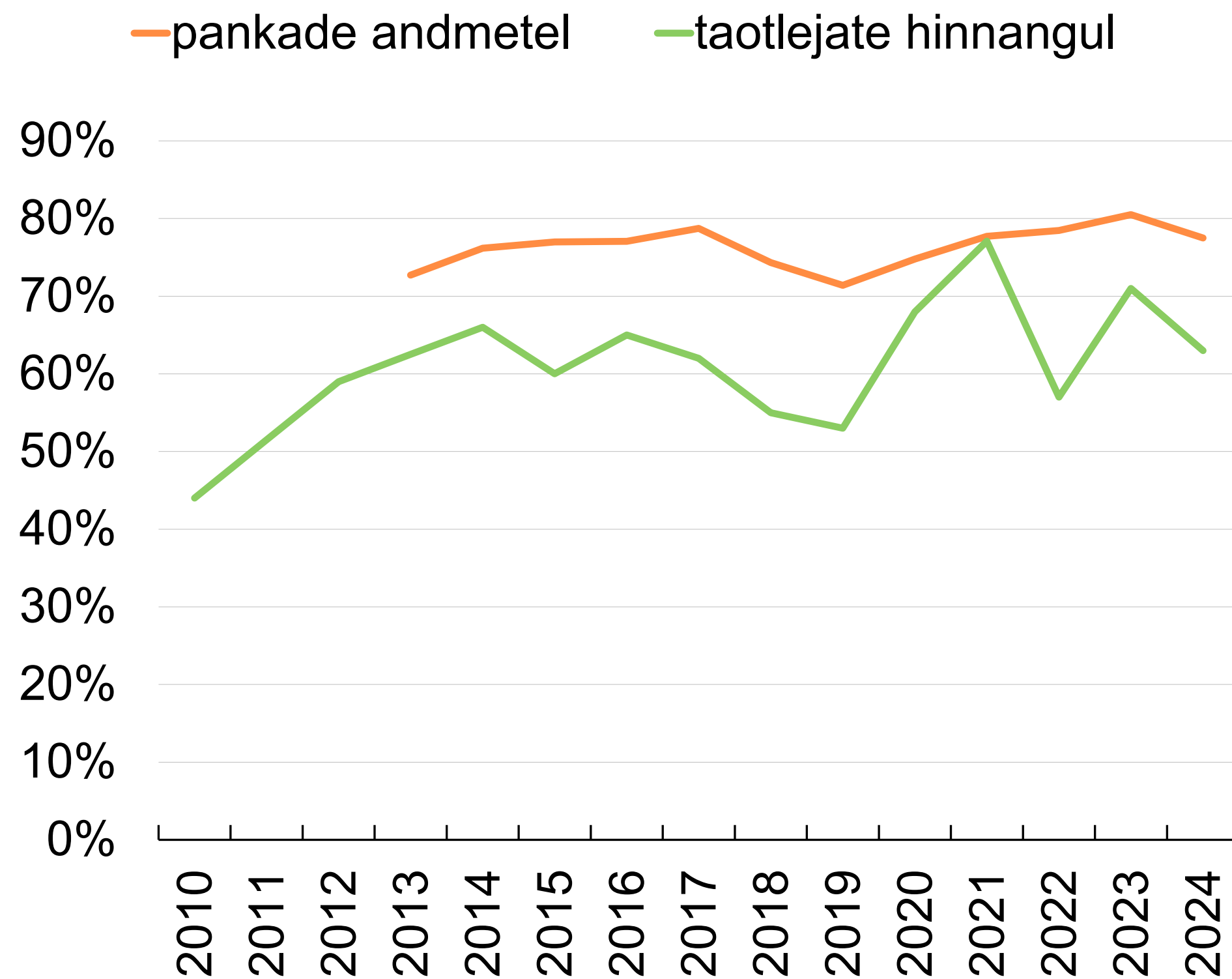

Eesti ettevõtete (panga)laenud välismaalt

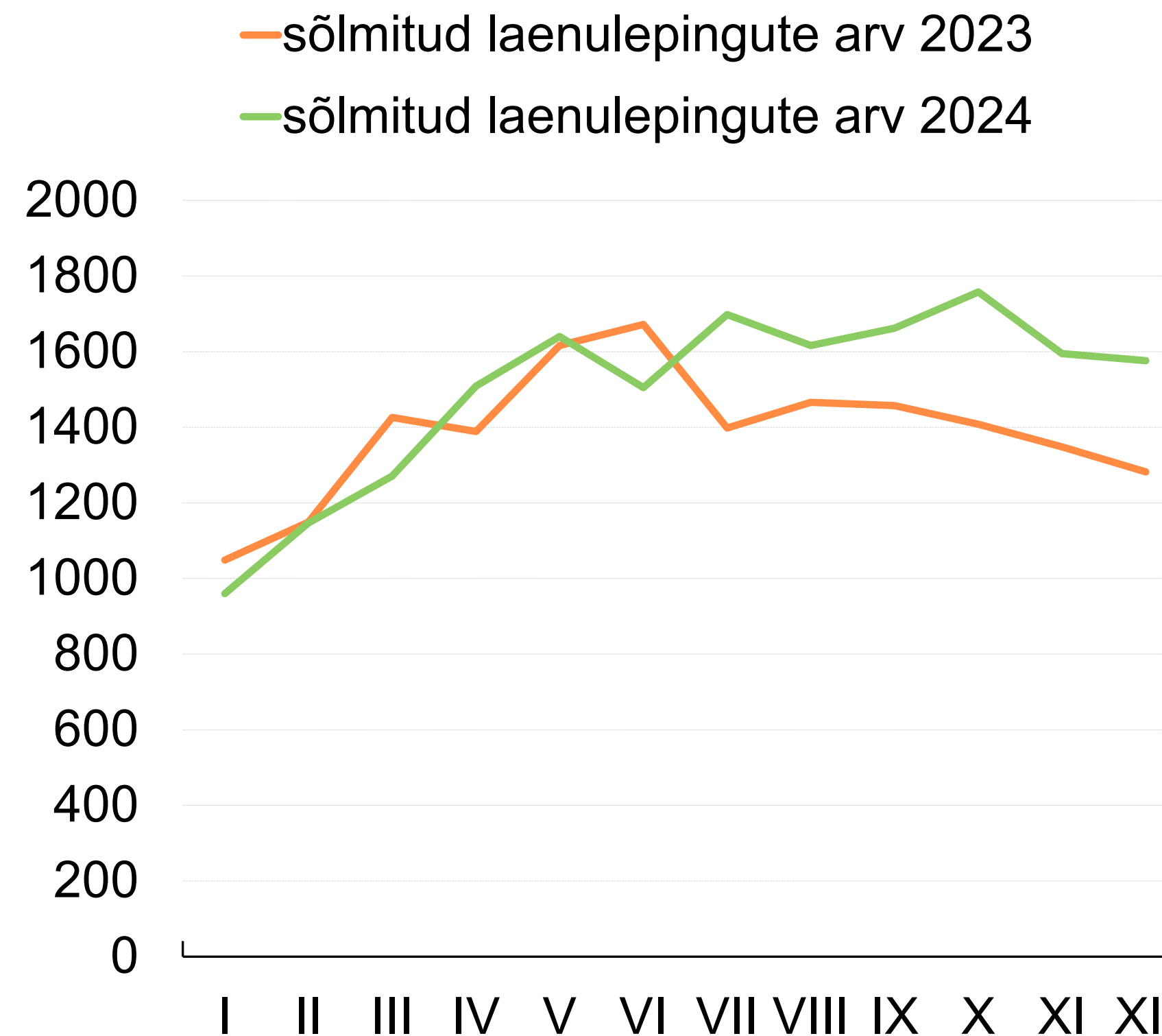

Inimesed tahavad eluasemelaenu varasemast rohkem ja pangad vastavad jaatavalt

Jaatava vastuse saanud eluasemelaenu taotluste osakaal

Sõlmitud eluasemelaenulepingute arv

Sõnum nr 2

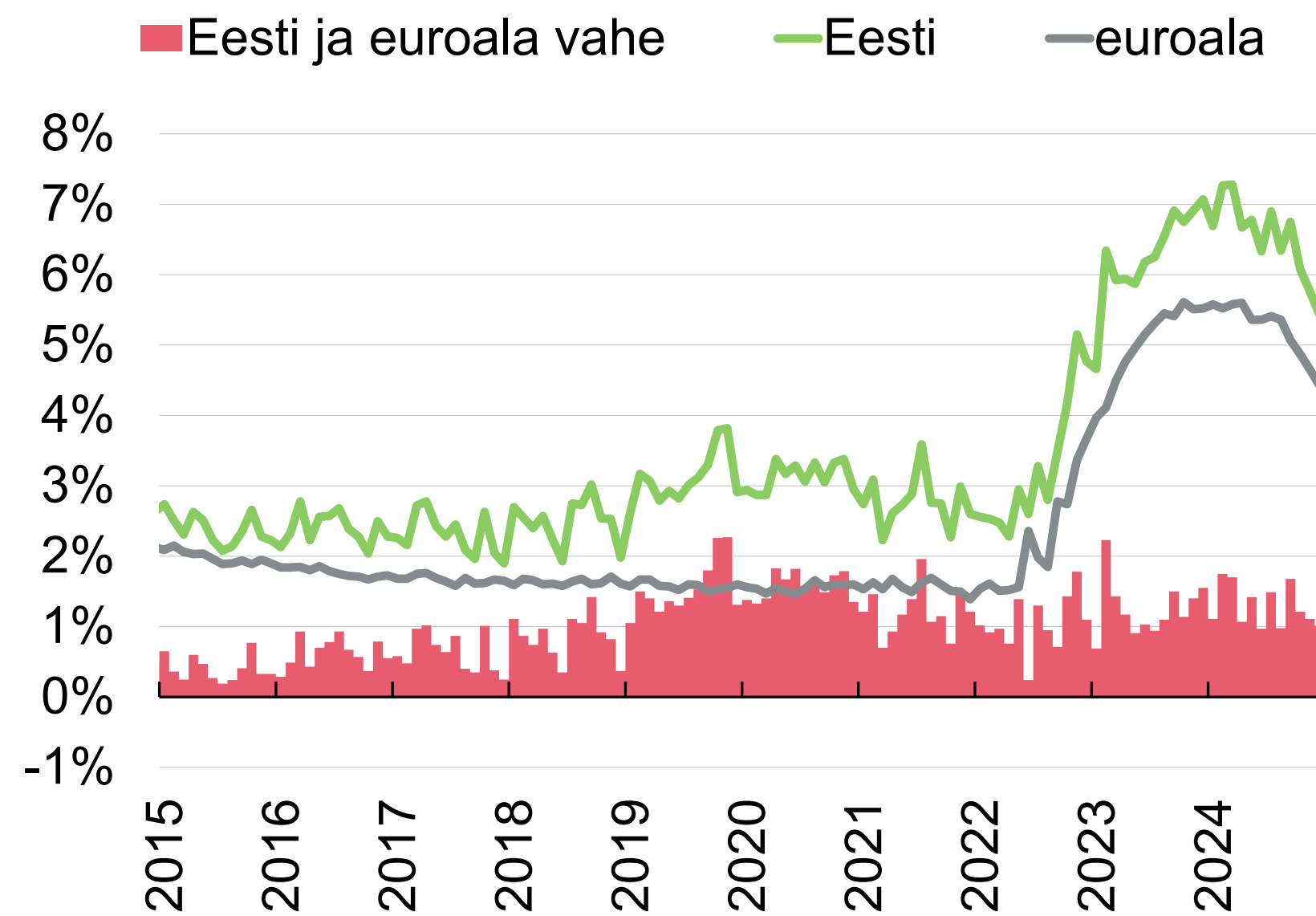
- Eesti laenuintressimäärad on rahvusvahelises võrdluses kõrged
 - Konkurentsipurvel on keskmine eluasemelaenu intressimarginaal viimastel aastatel alanenud, aga ettevõtete oma mitte
 - Rahvusvahelises võrdluses kõrged intressimäärad on eelkõige probleem eksportivatele ettevõtetele, kellele tuleb välisurgudel võistelda firmadega, kes võivad rahastamiskulude mõttes olla eelisseisundis

Rahapoliitika leevendamine on pannud intressimäärad langema

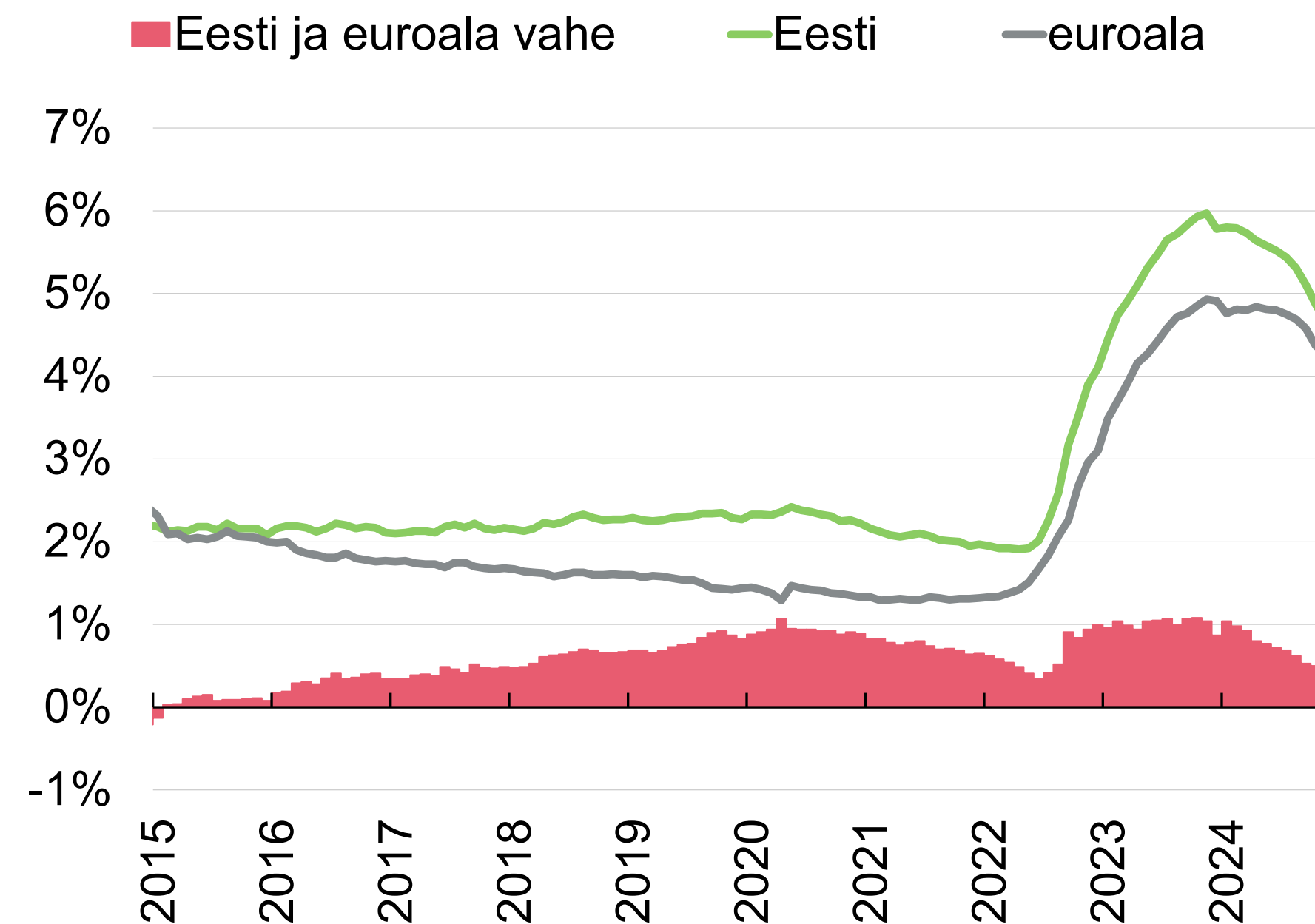
Vahe Eesti ja euroala keskmise vahel on natuke vähenenud, kuid Eestis on intressimäärad endiselt ühed kõrgemad euroalal

Ettevõtete uute laenude intressimäär

Märkus. Kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga ja üle üheaastase tähtajaga laenud

Uute eluasemelaenude intressimäär

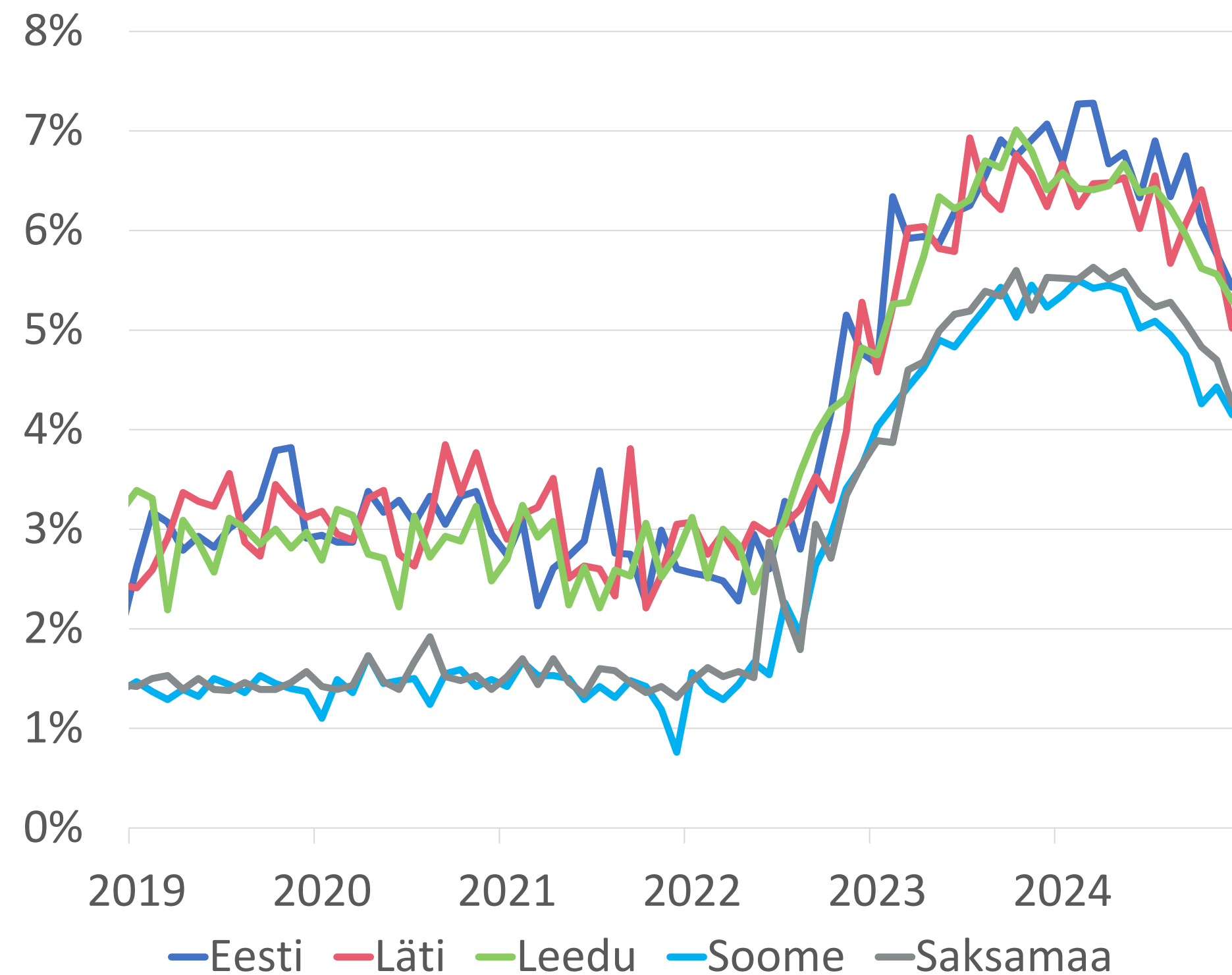

Märkus. Kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga laenud

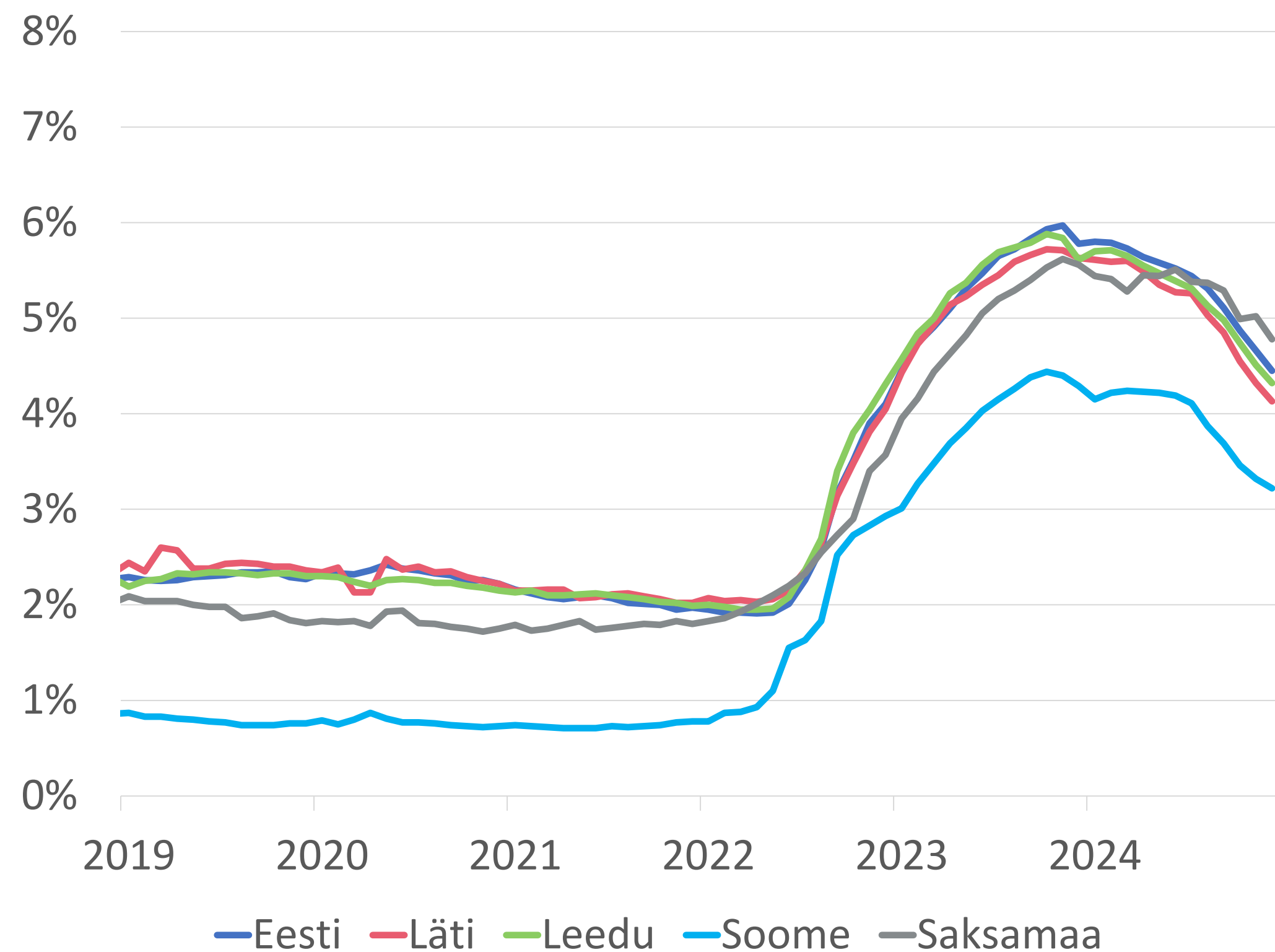

Eesti intressimäärad on sarnased Läti ja Leeduga, kuid märkimisväärselt kõrgemad kui Soomes

Ettevõtete uute laenude intressimäär

Uute eluasemelaenude intressimäär

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Märkus. Kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga ja üle ühe aastase tähtajaga laenu

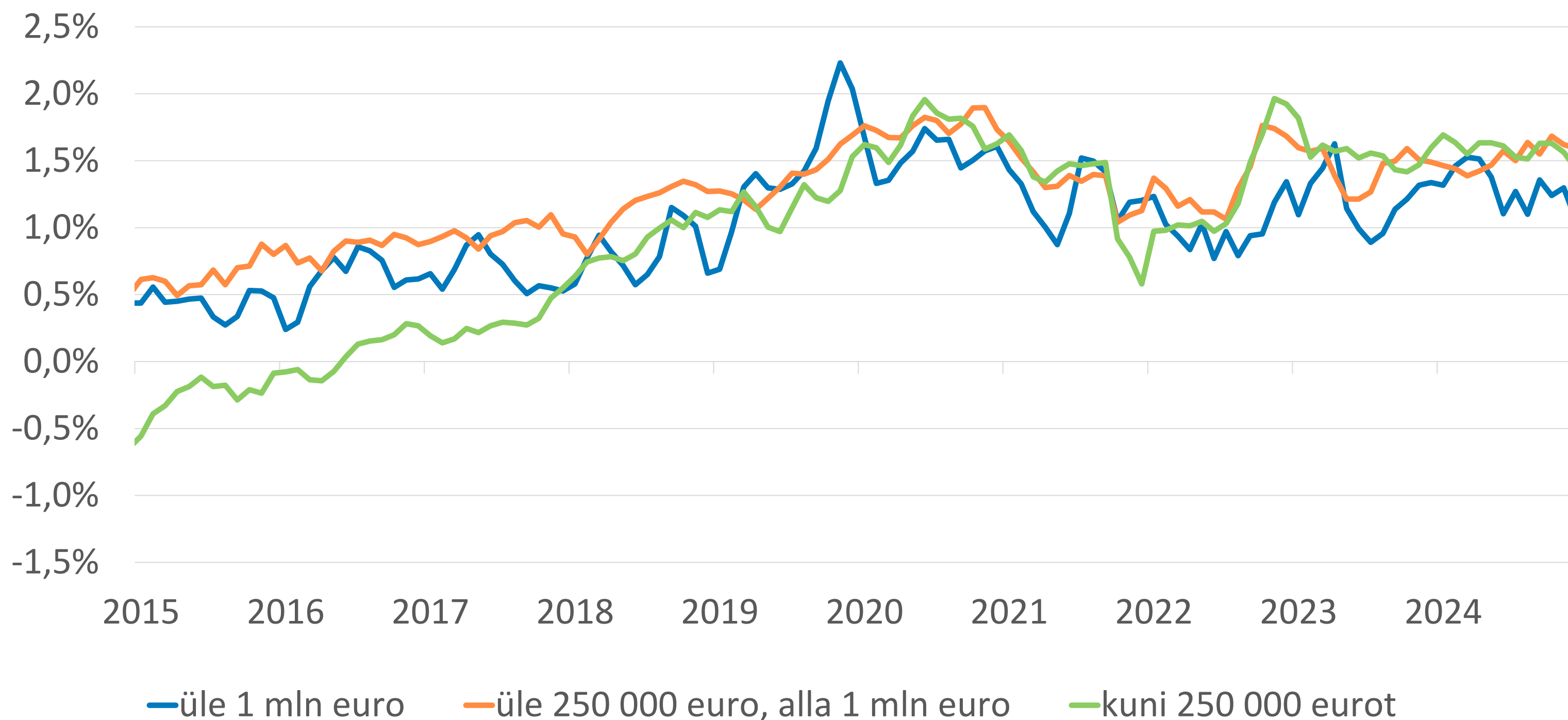
Märkus. Kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga laenu

Allikas: Euroopa Keskpank. 12

Ettevõtete või laenude suuruse erinevus ei selgita Eesti kõrgemaid intressimäärasid võrreldes euroala keskmisega

Samuti selgitab intressimäärade erinevust ainult väga väikese osa Eesti pankade kõrgem rahastuse hind ja laenude suurem riskisus

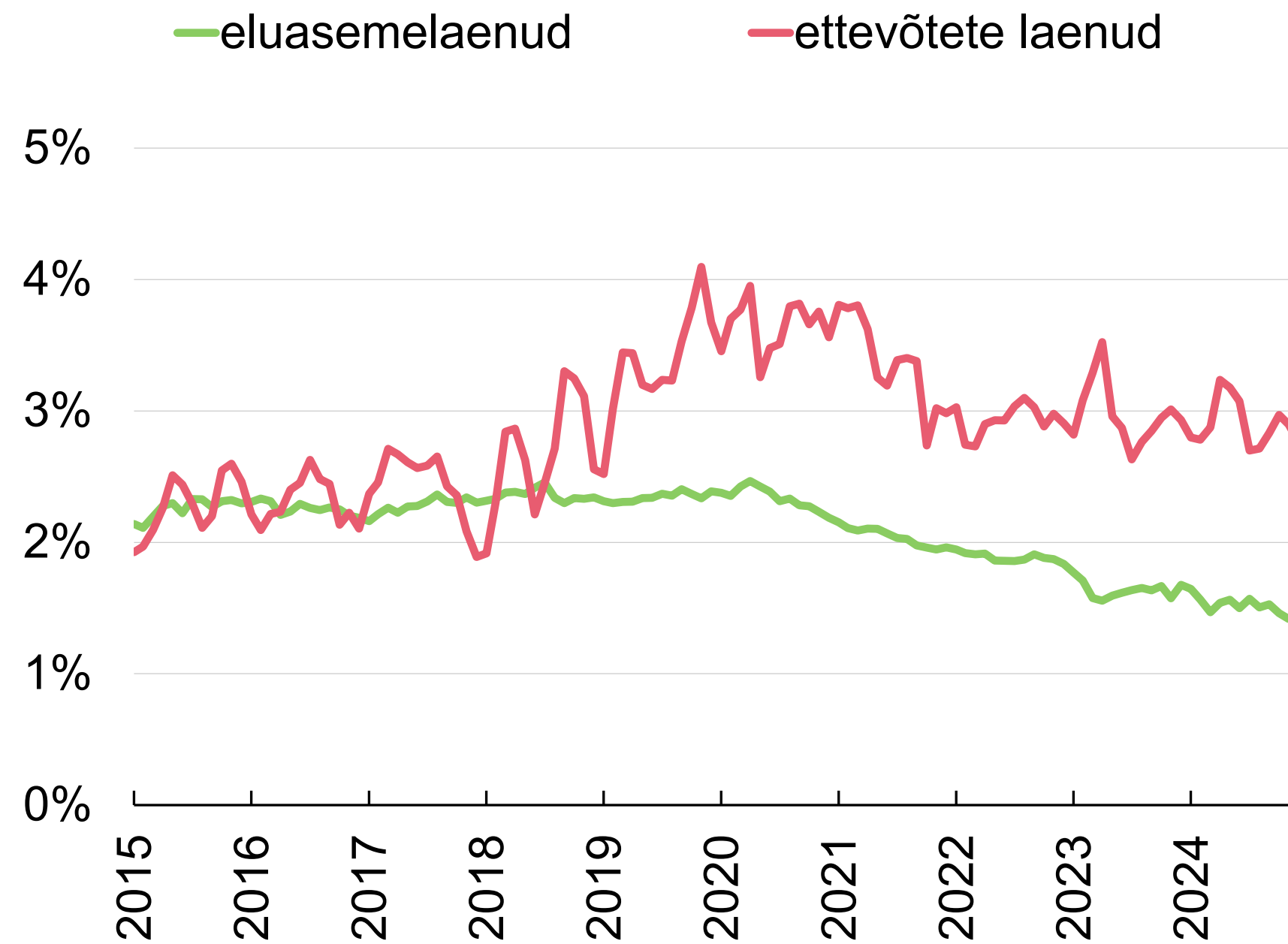
Eesti ja euroala ettevõtete laenude intressimäärade vahe laenu suuruse arvestuses

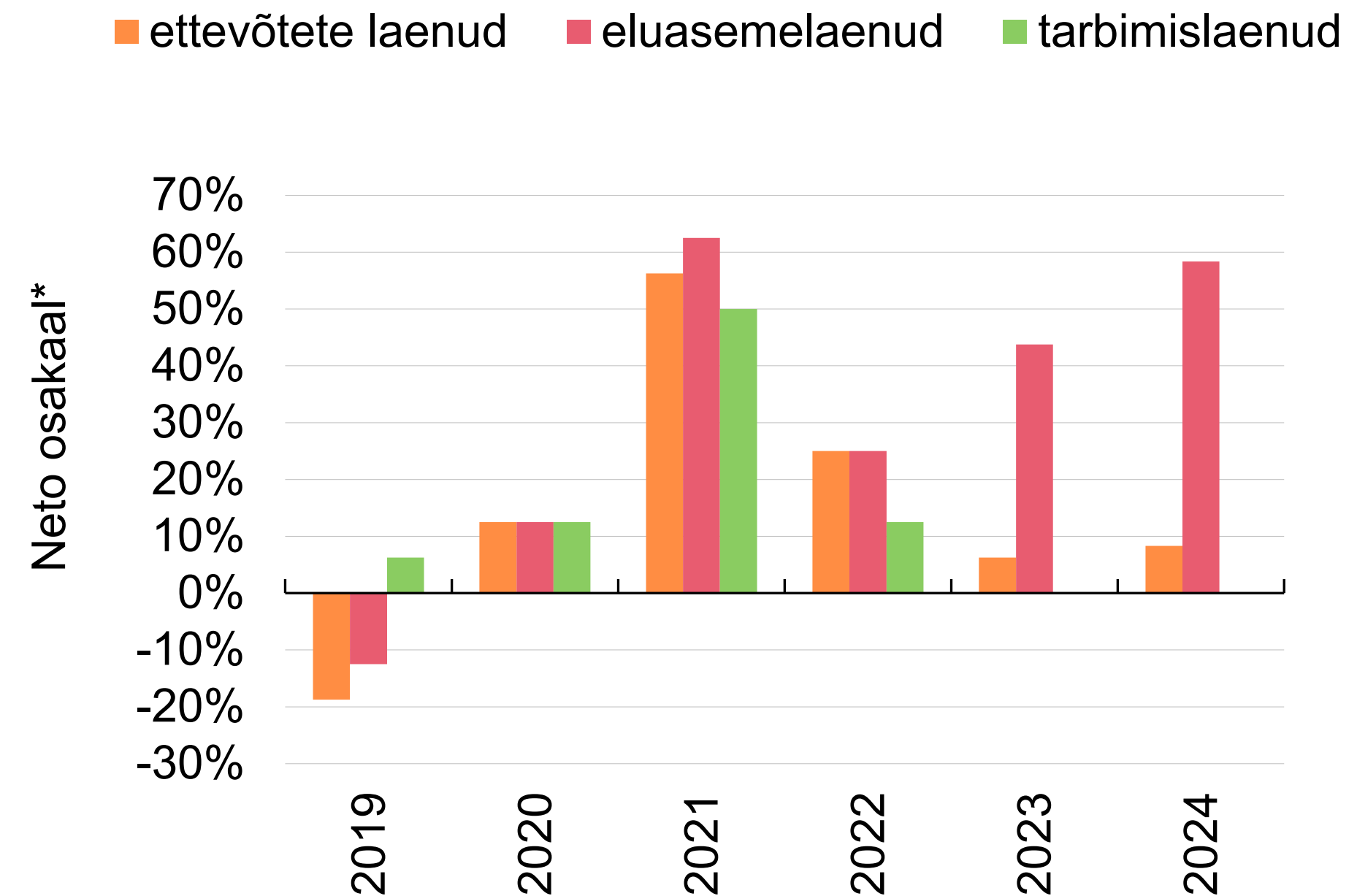
Konkurentsipurvel on eluasemelaenude marginaalid alanenud, ettevõtete laenude omad mitte

Ka pankade endi sõnul on konkurentsipurve eluasemelaenude puhul olnud märkimisväärselt tugevam kui ettevõtete laenude puhul

Uute eluasemelaenude ja ettevõtete pikaajaliste laenude intressimarginaal 6 kuu euribori suhtes

Konkurentsipurve laenumarginaalidele

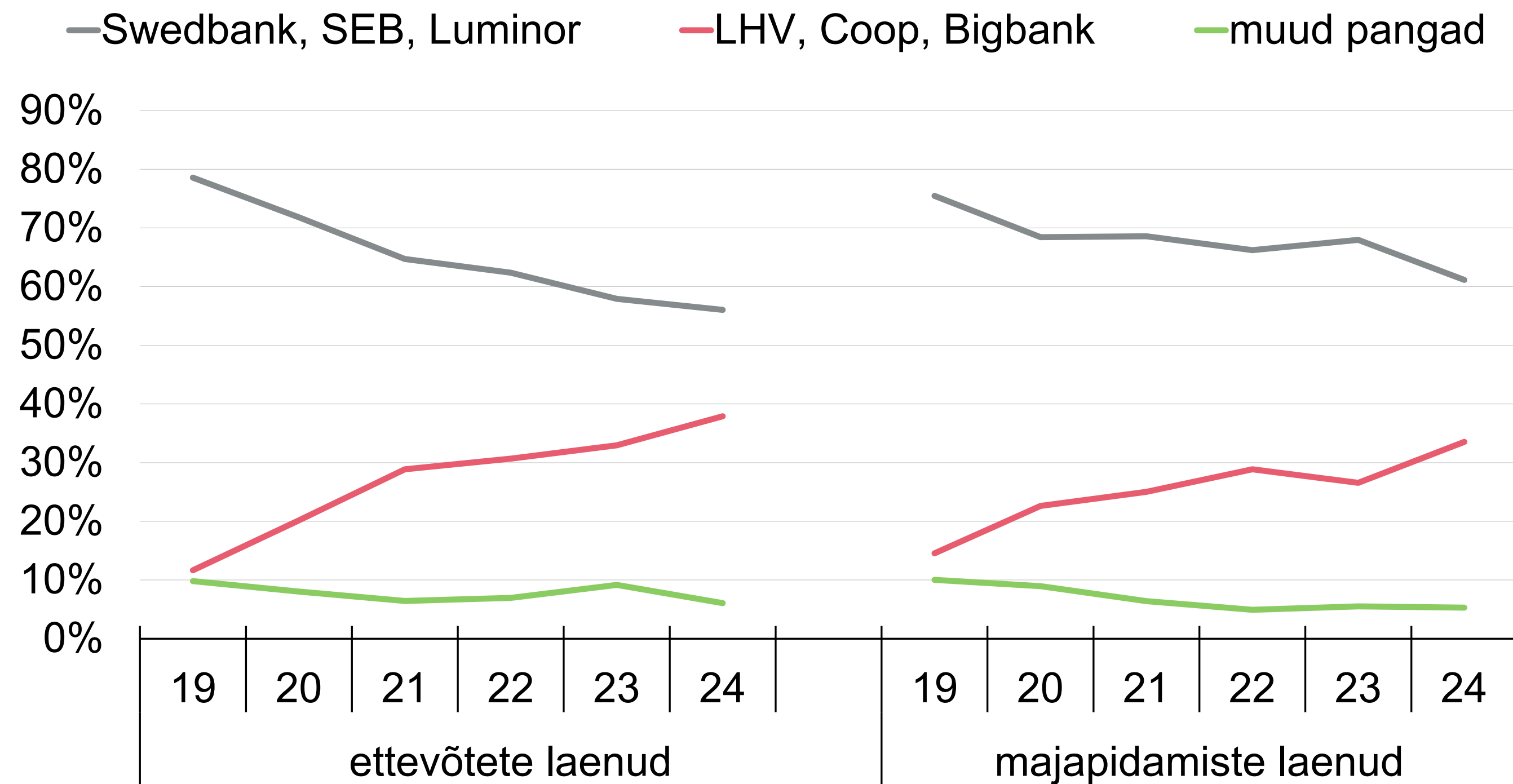

*Netoosakaal on surve suurenemist ja surve vähenemist raporteerinud pankade osakaalude vahe. Positiivne väärtus tähistab seda, et surve suurenemist on raporteerinud suurem osa pankasid.

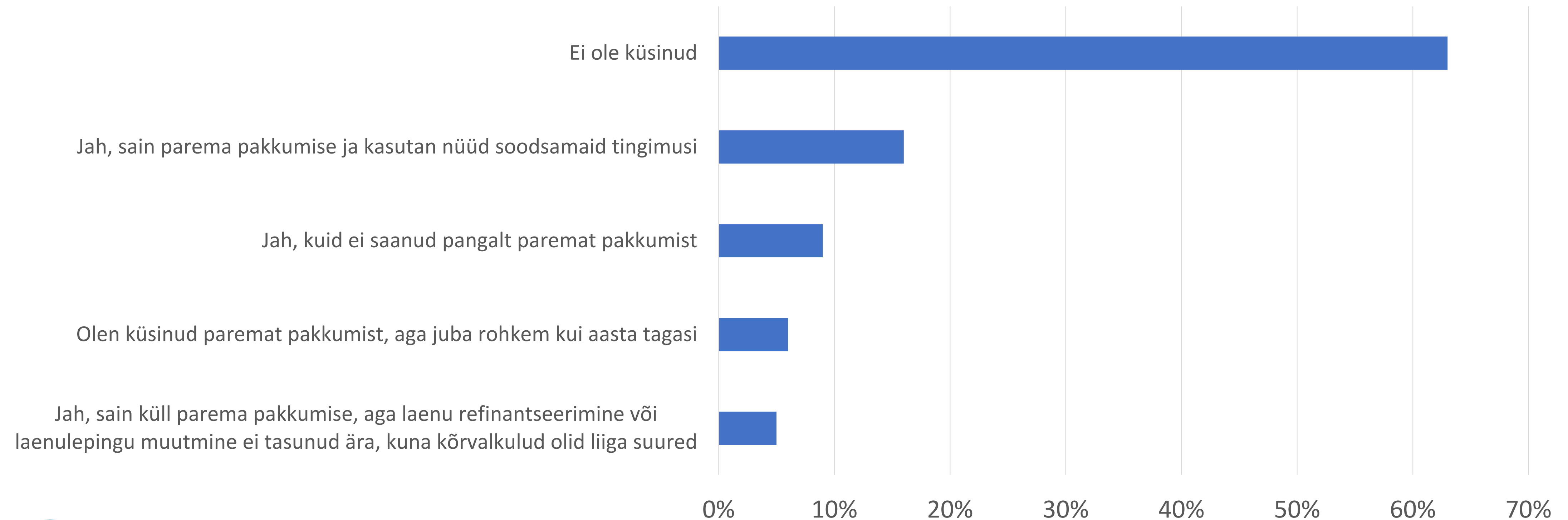
Turuosad muutuvad, kuid konkurents on paljude teiste riikidega võrreldes nõrk ja kasumimarginaalid kõrgemad

Uute laenude turuosad ettevõtete ja majapidamiste laenude arvestuses

Viimastel aastatel on eluasemelaenu kliendid palunud intressimarginaali varasemast rohkem üle vaadata

Kas olete viimase aasta jooksul oma kodupangalt või mõnelt muult pangalt küsinud pakkumist paremate laenutingimuste (nt väiksema laenumarginaali) saamiseks?

Eesti Panga ettepanekud laenuturu toimimise tõhususe suurendamiseks

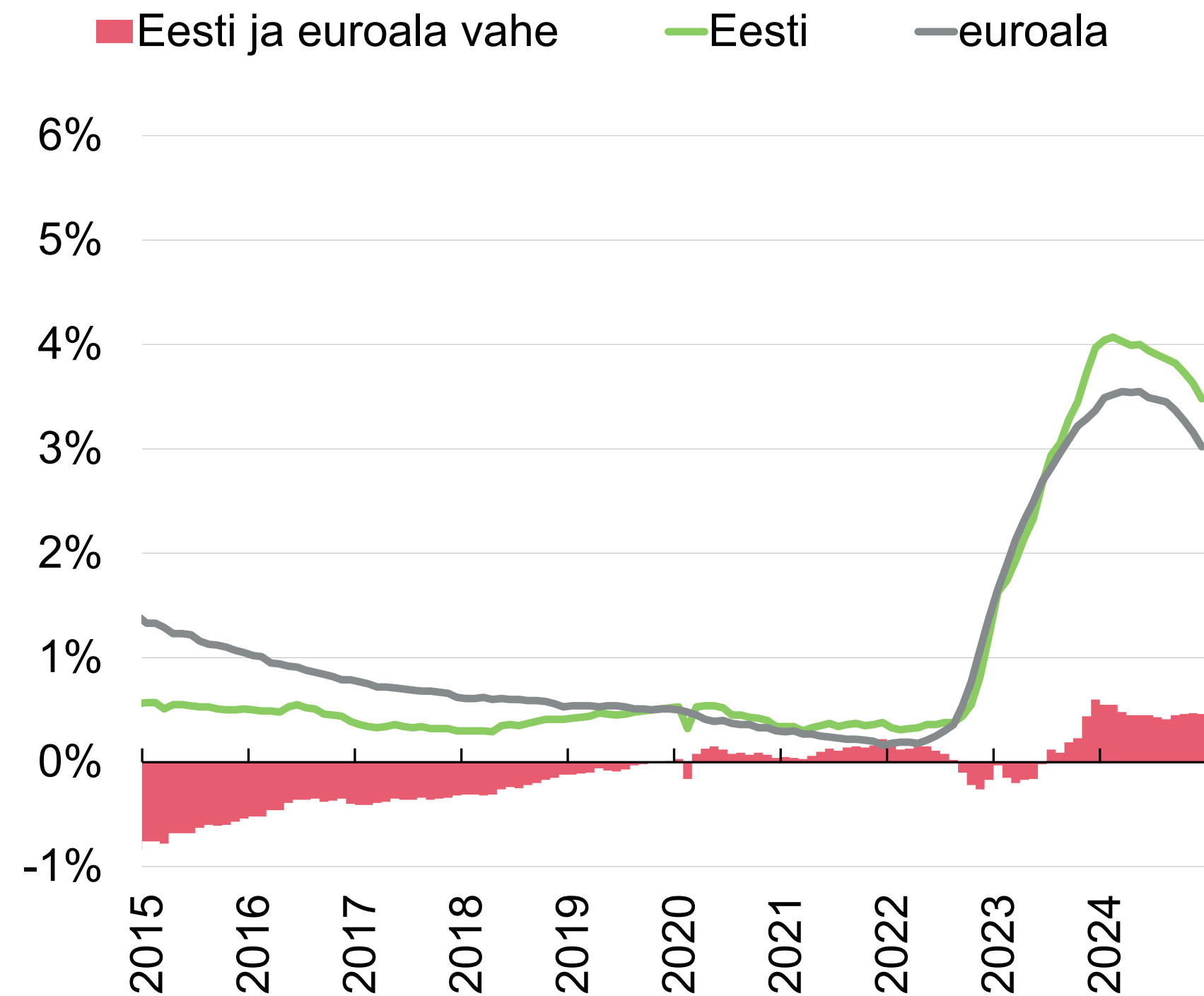
- Pankadevahelise laenuturu konkurentsi toetaks, kui klientidel oleks võimalikult lihtne ja odav laene refinantseerida
 - See paneks pangad konkureerima mitte ainult uute, vaid ka olemasolevate klientide pärast ning laenuhind alaneks
- Laenude refinantseerimisega kaasnevad täiendavad tasud
 - Laenu **ennetähtaegne tagastamise tasu**. Ujuva intressimäära korral see Soomes ja Rootsis puudub
 - **Notaritasu**. Küsimus on, kas hüpoteegipidaja vahetus vajab notariaalset kinnitust, Soomes ja Rootsis ei vaja
 - **Tagatise hindamise tasu**. Võimaluse korral võiks kasutada varasemat hindamist
 - Kinnitusraamatu toimingute eest tasutav **riigilõiv**. Näiteks Rootsis refinantseerimise korral see puudub
 - **Uue laenulepingu sõlmimise tasu** sõltub panga hinnakirjast

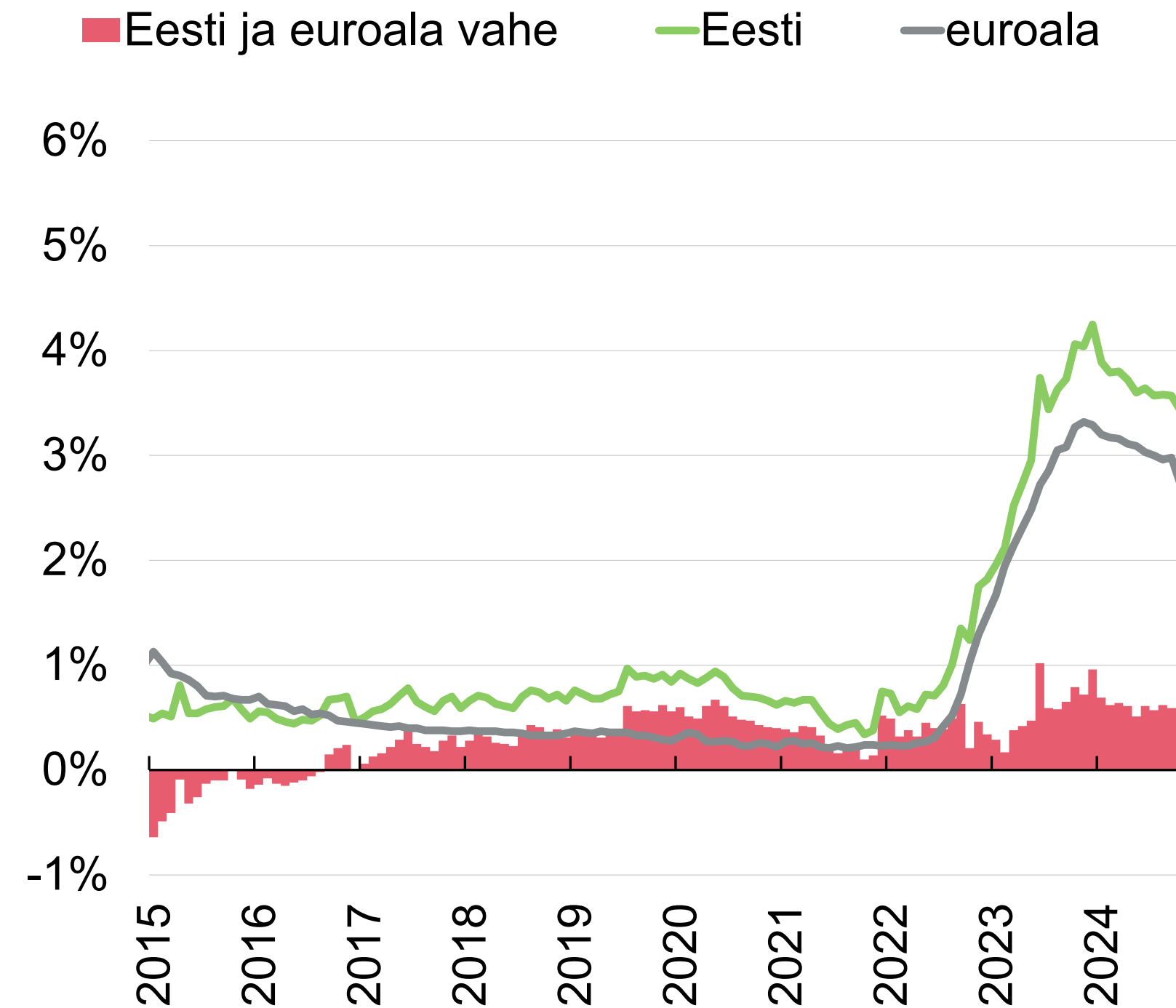
Langevad ka tähtajaliste hoiuste intressimäärad

Detsembris olid Eesti intressimäärad kõrgeimad euroalal, aga vahed on väikesed ja tähtajalistel hoiustel on vaid kolmandik Eesti residentide kõigest hoiustest

Ettevõtete tähtajaliste hoiuste intressimäärad

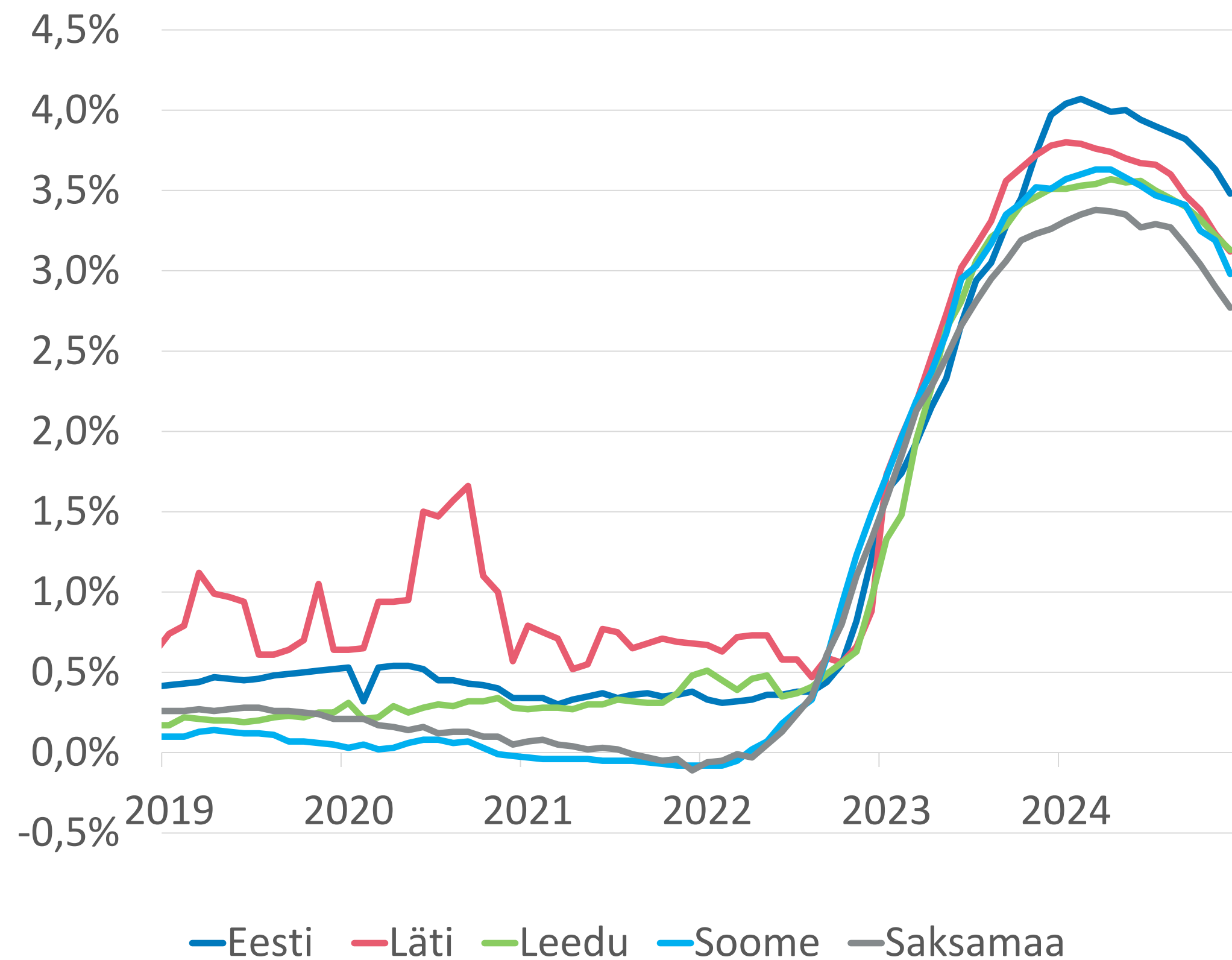

Majapidamiste tähtajaliste hoiuste intressimäärad

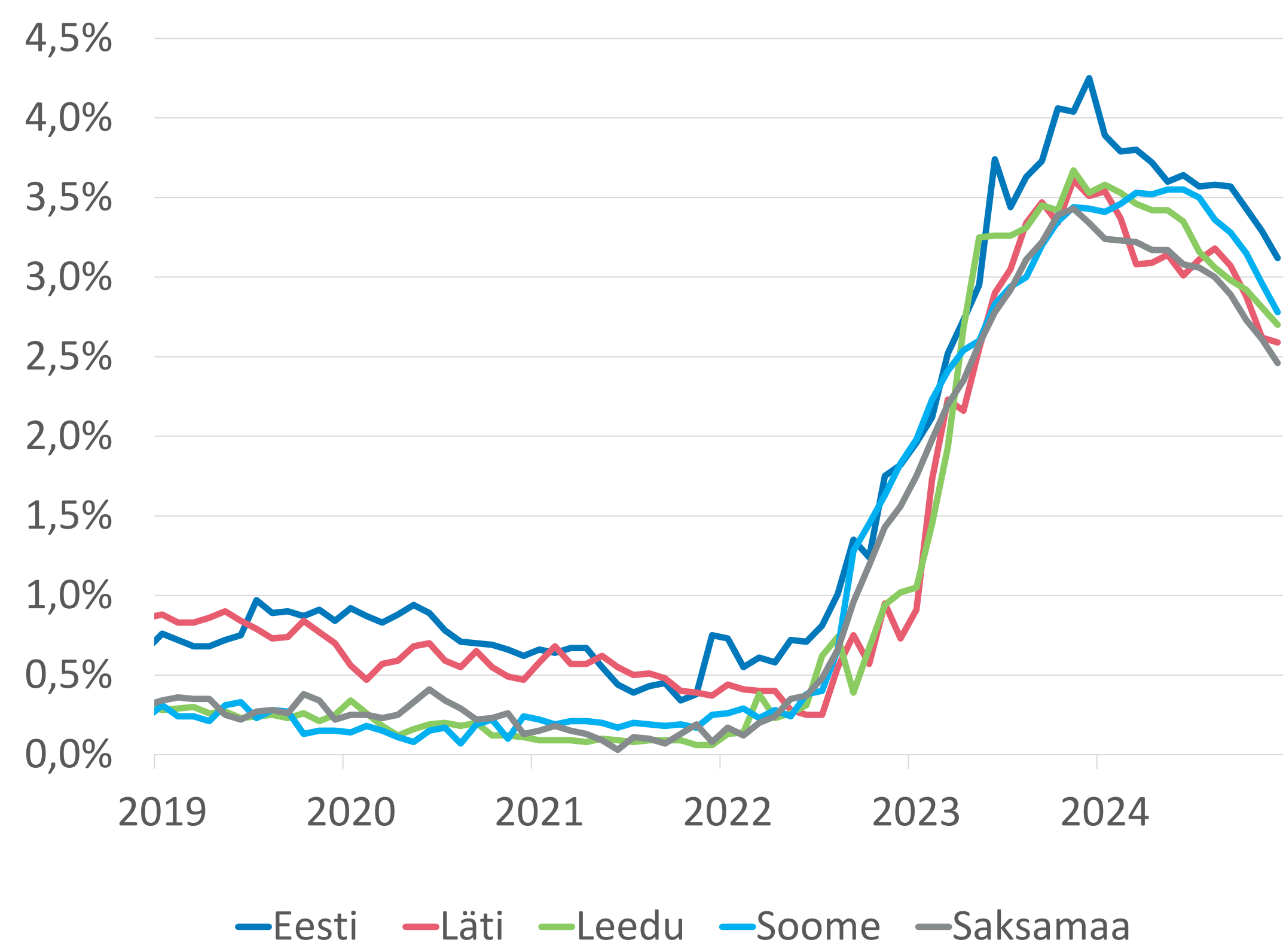

Tähtajaliste hoiuste intressimäärad on Eestis kõrgemad kui lähiriikides

Ettevõtete tähtajaliste hoiuste intressimäärad

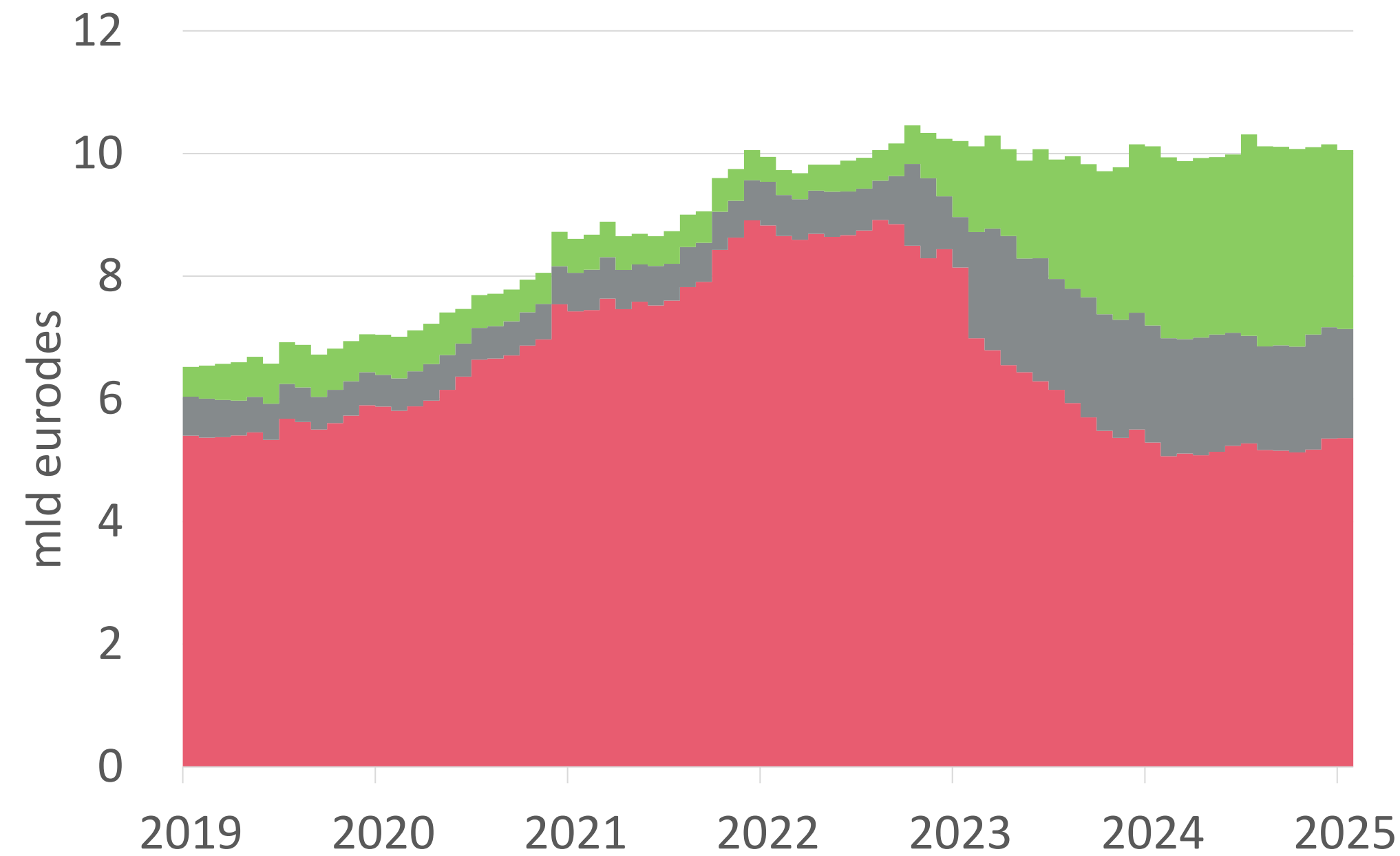

Majapidamiste tähtajaliste hoiuste intressimäärad

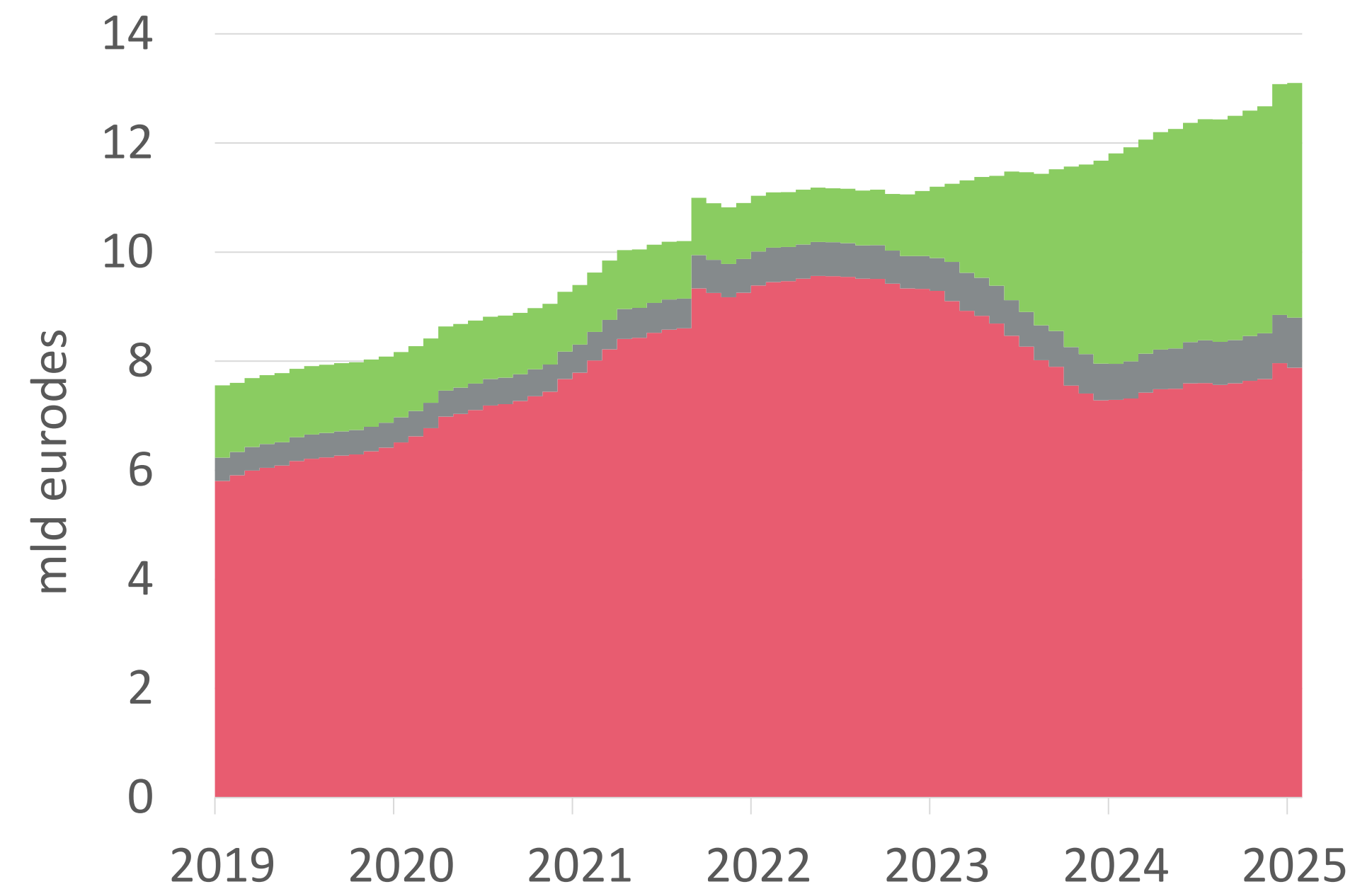
Ainult kolmandik hoiustest on tähtajalised

Eesti ettevõtete hoiused

■ nõudmiseni hoiused ■ üleöhoiused
■ tähtajalised hoiused

Eesti majapidamiste hoiused

■ nõudmiseni hoiused ■ säästu- ja kogumishoiused
■ tähtajalised hoiused

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Allikas: Eesti Pank.

Sõnum nr 3

- Pangandusvälise finantsvahenduse roll Eesti majanduse rahastamises on tagasihoidlik, aga pakub omakapitali näol järjest paremat tuge alustavatele ja kiire kasvu faasis olevatele ettevõtetele

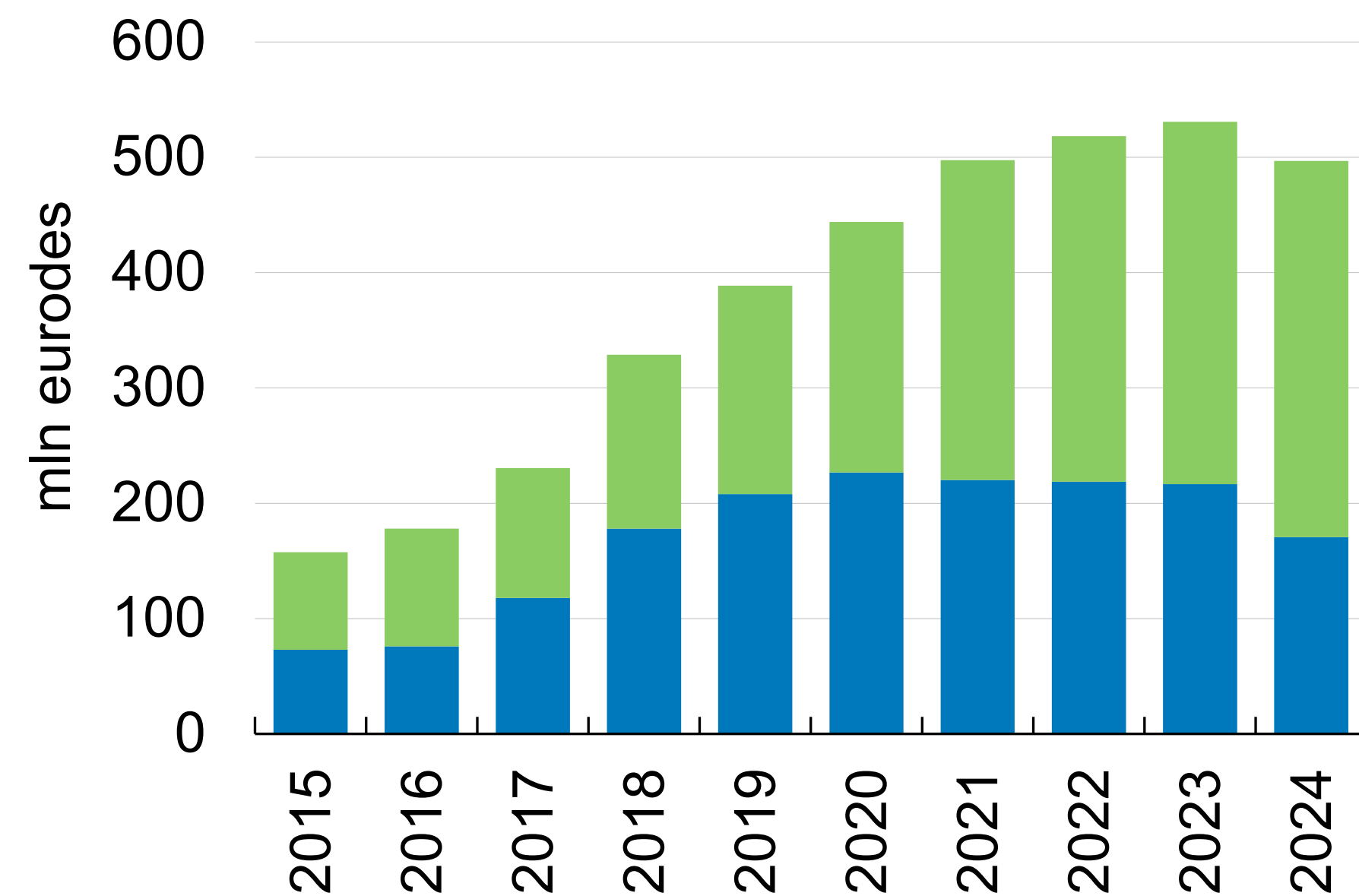

Pensionifondide otseinvesteeringud Eesti ettevõtetesse on väikesed, kuid nad on oluliseks ankurinvestoriks investeerimisfondidele

Eesti investeerimisfondide, sh riskikapitalifondide raha jõuab üha enam Eestisse

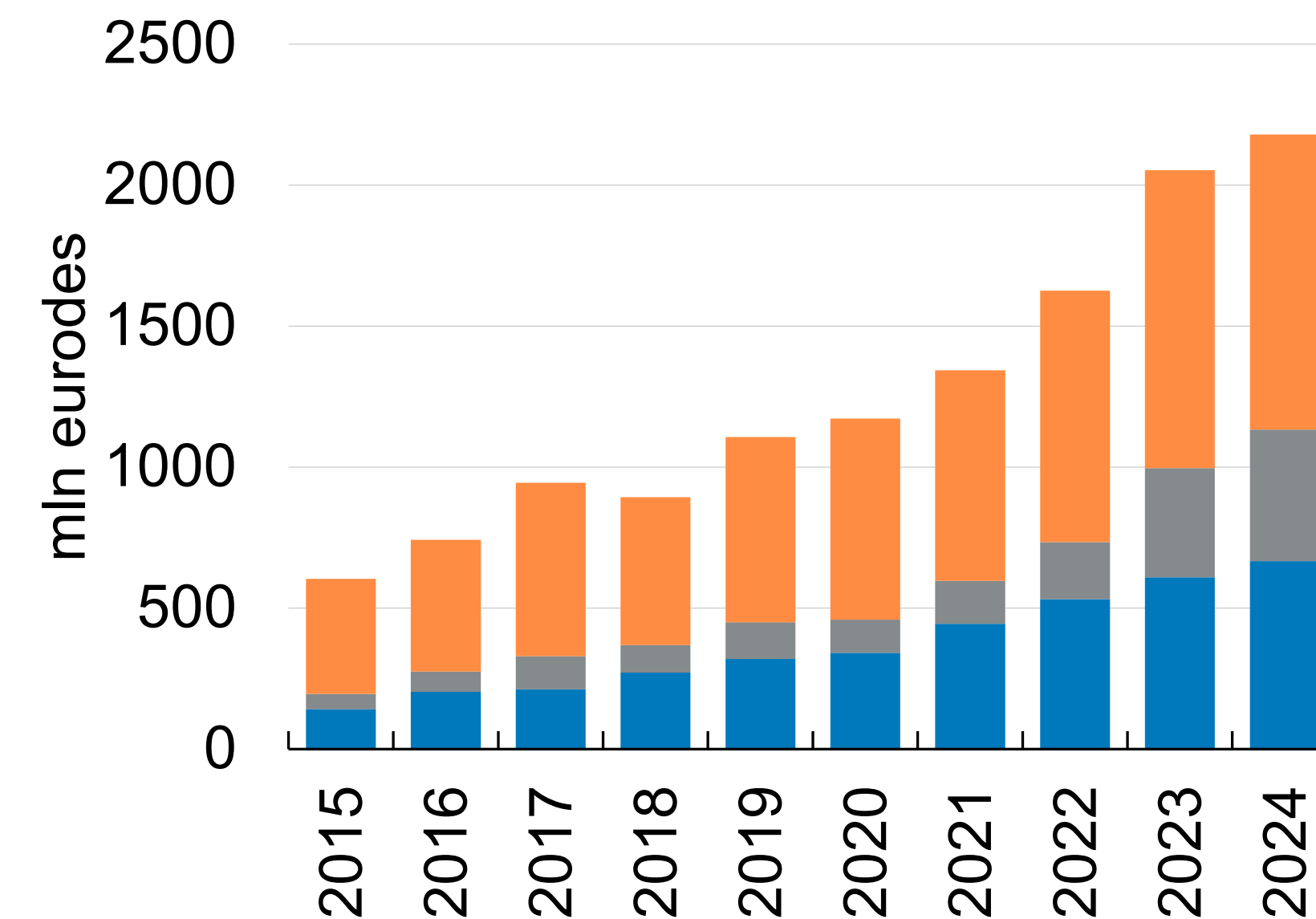
Pensionifondide investeeringud Eestisse

- investeeringud Eesti investeerimisfondidesse
- investeeringud Eesti mittefinantsettevõtetesse

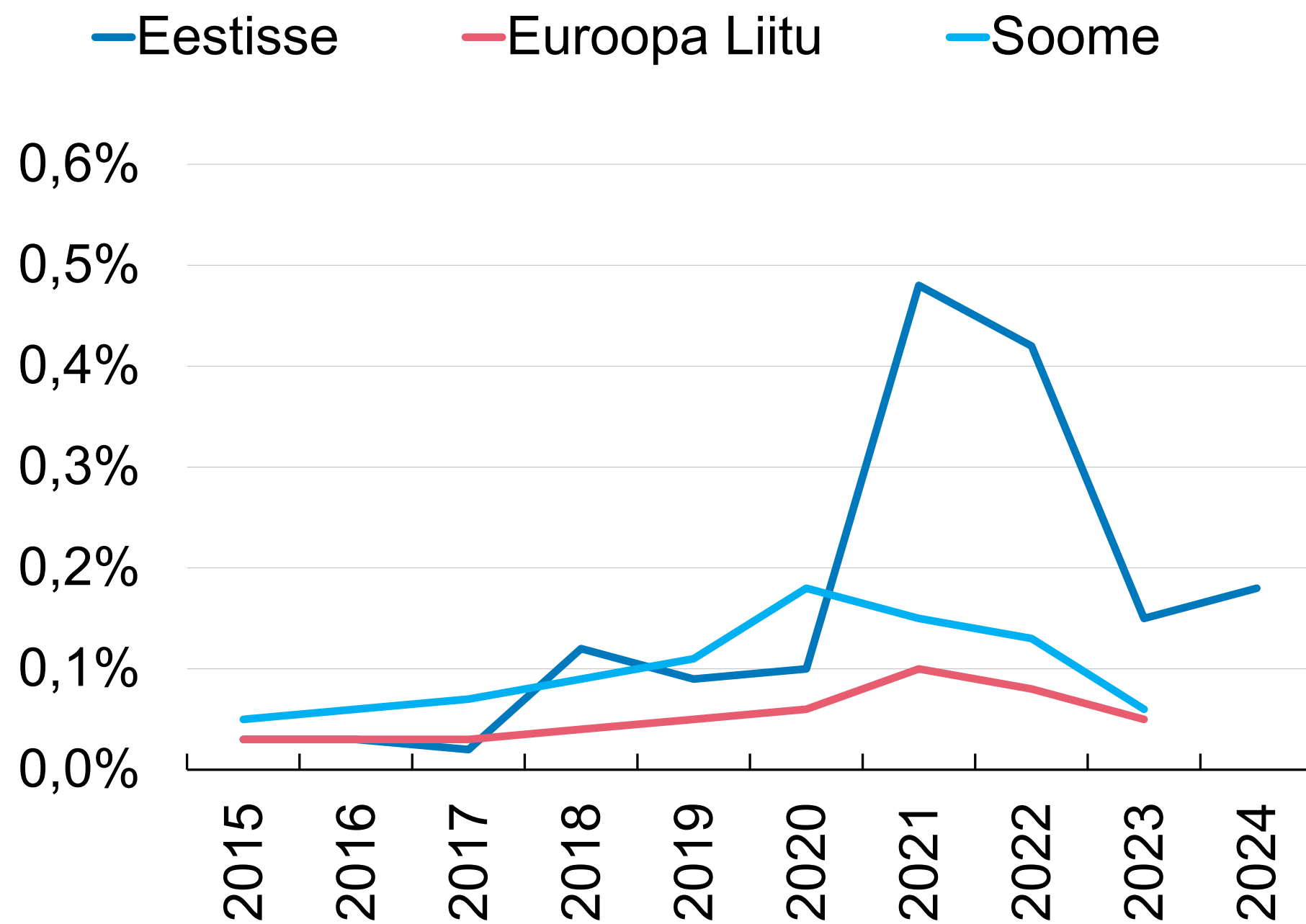
Investeerimisfondide investeeringud

- investeeringud välismaale
- muud investeeringud Eestisse
- investeeringud Eesti mittefinantsettevõtetesse

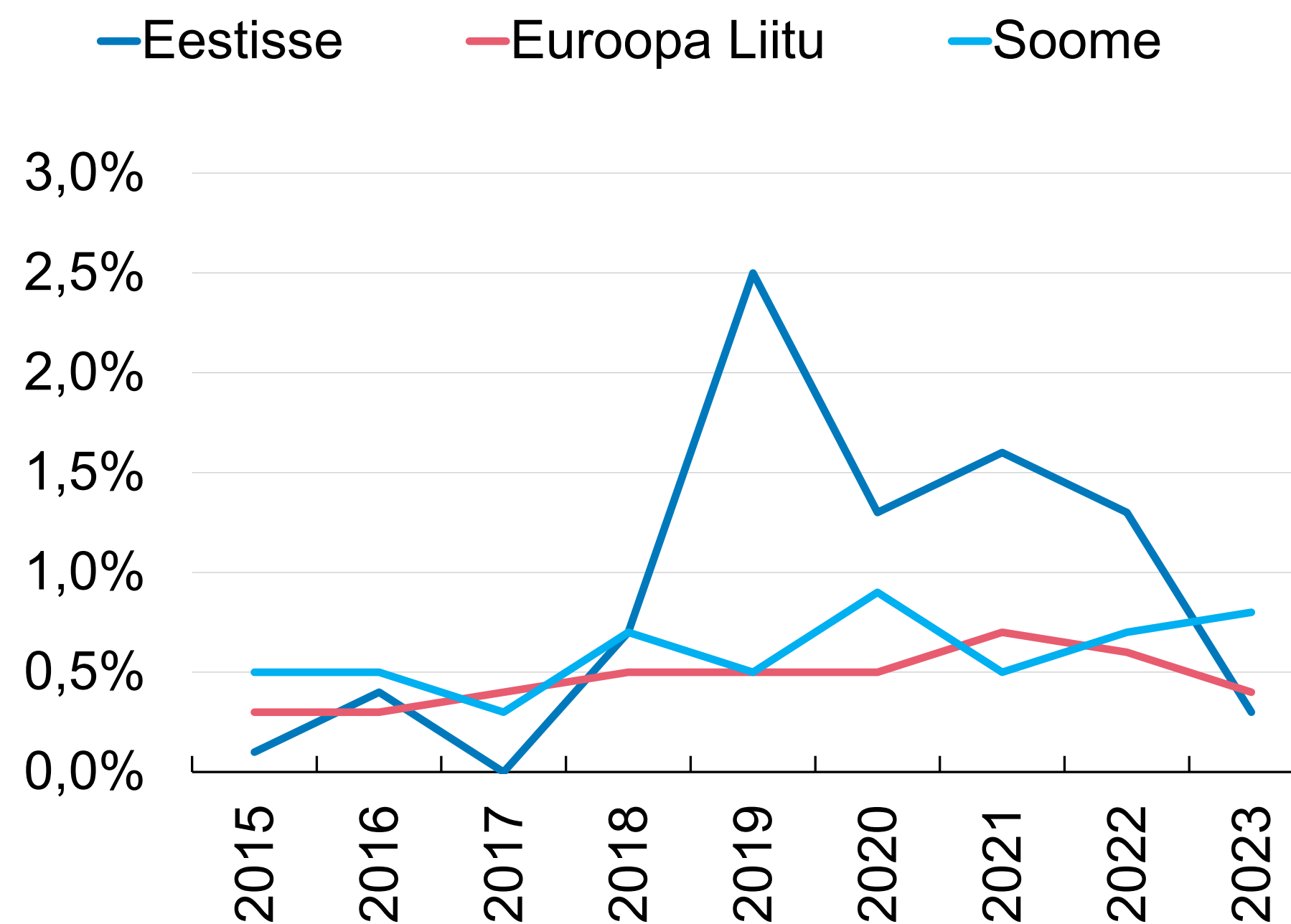

Eesti paistab rahvusvahelises võrdluses silma nii siinsete riski- ja erakapitalifondide tubli tegevusega kui ka sellega, et Eesti iduettevõtetes jõuab väljastpoolt Eestit palju investeringuid

Riskikapitali investeringud protsendina SKPst

Erakapitali investeringud protsendina SKPst

Kokkuvõte

- **Eesti ettevõtete ja majapidamiste ligipääs pangalaenudele on valdavalt hea**
 - Seda tõestavad nii Euroopa keskmisest tunduvalt kiirem laenukasv kui ka küsitlusandmed
 - Ettevõtete hinnangud laenukeskkonnale paranesid möödunud aasta lõpus märkimisväärselt
 - Pankade hea kapitaliseeritus, kasumiteenimise võime ning hoiustel põhinev stabiilne ja soodne rahastamine toetavad Eestis pankade laenupakkumist
 - Ettevõtete ja majapidamiste laenukasv on viimastel kuudel kiirenenud ja ületanud ka majanduse nominaalset kasvu
- **Konkurentsipurvel on keskmine eluasemelaenude intressimarginaal viimastel aastatel alanenud, ettevõtete oma mitte**
 - Keeruline majandusolukord ja varasemast kõrgema krediidiriskiga laenude väljastamine aitab mõnevõrra selgitada, miks ettevõtete laenude marginaalid pole alanenud
 - **Rahvusvahelises võrdluses kõrged intressimäärad** on eelkõige probleem eksportivatele ettevõtetele, kellel tuleb välisturgudel võistelda firmadega, kes võivad rahastamiskulude mõttes olla eelisseisundis
- **Era- ja riskikapitalifondid toetavad omakapitali pakkumise kaudu märkimisväärselt alustavate ettevõtete arengut**

Aitäh!

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM